

Газет 1932 жылдан
бастап шығады

www.atamekengazeti.kz

Атамекен Газети

@atameken_press

1932atameken@bk.ru

АТАМЕКЕН

JAMBYL AÝDANDYQ QOǴAMDYQ-SAIASI, ÁLEÝMETTIK-EKONOMIKALYQ BASYLIM

Ұлы дала тұлғалары — мәңгілік мұра

Сәрсенбі күні Ж.Жабаевтың әдеби-мемориалды музейінде «Мәңгілік тұлғалар» атты халықаралық музейлер фестивалі өтті. Дәстүрге айналған бұл шара ХХ ғасырдың Гомері атанған ұлы ақынның 180 жылдығы мен Халықаралық музейлер күніне орай ұйымдастырылды.
Рухани құндылықтарды дәріптеп, тарихи тұлғалардың мұрасын насихаттауды мақсат еткен айтулы шара еліміздің әр өңірінен және бауырлас Қырғызстан Республикасынан келген музей қызметкерлерінің басын қосты.

Фестиваль қонақтарын музей қақпасында қазақы дәстүрмен ақ кимешек киген әжелер ән шырқап, шашу шашып қарсы алды. Ұлттық нақыштағы бұл көрініс алыстан ат терлетіп келген қонақтарға ерекше әсер сыйлап, қазақ халқының кеңпейілдігі мен қонақжайлылығын айшықтай түсті.

Рухани шараның алғашқы бөлімі Жамбыл Жабаев ескерткішіне гүл шоқтарын қою рәсімімен басталды. Фестивальге қатысушылар жыр алыбының рухына тағзым етіп, ақын мұрасына құрмет көрсетті. Содан кейін қатысушы музейлердің арнайы көрмесі ұйымдастырылып, көпшілік назарына ұсынылды. Көрмеде тарихи жәдігерлер, сирек кездесетін мұрағаттық материалдар, әдеби және мемориалдық құндылықтар қойылып, келушілерге тұлғалардың өмірі мен шығармашылығы туралы кеңінен ақпарат берді.

Бұдан соң Жамбыл Жабаевтың 180 жылдығы мен Халықаралық музейлер күніне арналған «Мәңгілік тұлғалар» халықаралық фестивалінің ресми ашылуы өтті. Ауқымды мәдени шараға аудан әкімінің орынбасары Ақниет Туматаев қатысып, ауыл тұрғындары мен қонақтарды айтулы мерекемен құттықтады. Ол өз сөзінде:

— «Бүгінгі шара — ұлт руханиятын ұлықтап, тарихи жадымызды жаңғыртып, ұлы тұлғалардың мұрасын ұрпақ санасына сіңіруге бағытталған мәні терең, маңызы зор шара. Жамбыл атамыз — қазақ халқының ғана емес, күллі адамзаттың ортақ рухани қазынасына айналған алып тұлға.

Фестивальдің халықаралық деңгейде ұйымдастырылуы — Жамбыл мұрасының ұлт шеңберінен

асып, әлемдік мәдени кеңістікте де өз орнын айқындап келе жатқанын көрсетеді. Қырғыз елінен және еліміздің әр өңірінен келген музей өкілдерінің басын қосқан бұл шара — мәдени ынтымақтастықты нығайтып, тәжірибе алмасуға, тарихи-мәдени байланысты тереңдетуге үлкен мүмкіндік береді. Барша қатысушыларға сәттілік тілеймін», — деді.

Бұл фестивалге еліміздің түкпір-түкпірінен және көршілес қырғыз елінен келген тұлғалық музейлер қатысты. Атап айтқанда, Солтүстік Қазақстан облысынан «Абылай хан резиденциясы» музей кешені, Қырғыз Республикасынан Токтагул Сатылганов атындағы әдебиет музейі, Жамбыл облысынан Қордай аудандық Кенен Әзірбаев әдеби-мемориалдық музейі, Астана қаласынан «Бірлескен мұражайлар дирекциясы» Сәкен Сейфуллин музейі, Жетісу облысынан Ілияс Жансүгіровтің әдеби музейі, Алматы қаласынан «Әуезов үйі» ғылыми-мәдени орталығы, Сәбит Мұқанов пен Ғабит Мүсіреповтің әдеби-мемориалдық музей кешені фестиваль аясында өз жұмыстарын таныстырды.

Фестиваль үш кезең бойынша өткізілді. Алғашқы кезеңде қатысушылар өздері иемденіп отырған тарихи тұлғалардың образын сахналық қойылым арқылы таныстырды. Бұл бөлімде әр музей шығармашылық деңгейін көрсетіп, тарихи тұлғалардың өмірі мен мұрасын көркем тәсілдермен сахнаға шығарды. Екінші кезеңде қатысушылар тұлғаларға қатысты құнды жәдігерлерді таныстырып, олардың тарихи өрі мәдени маңызын баяндады. Ал үшінші кезеңде командалық сұрақ-жауап ұйымдастырылып, қатысушылар Жамбыл Жабаевтың өмірі мен шығармашылығына қатысты білімдерін сарапқа салды.

Үш кезең бойынша сайысқа музейтанушы, Санкт-Петербург мемлекеттік мәдениет институтының «музеология және табиғат пен мәдениет ескерткіштерін қорғау» мамандығы бойынша білім алған магистр, ҚР Мәдениет саласының үздігі Нұрсерік Жолбарыс, ақын әрі Ақмола облысы мәдениет басқармасына қарасты Мәлік Ғабдуллин музейінің директоры Қоңқаев Мұхамед Мерекеұлы, Алматы облыстық мәслихат депутаты, «Ата жолы» қоғамдық қорының төрағасы Махаббат Садуақасұлы, сондай-ақ ақын, ҚР Суретшілер Одағының мүшесі Әуелбек Ысқақов тәрілі етті.

Тартысты әрі мазмұнды өткен байқау қорытындысы бойынша үздіктер анықталып, жеңімпаздарға арнайы дипломдармен бірге қаржылай және бағалы сыйлықтар табысталды.

Байқаудың бас жүлдесі — 500 000 теңге ақшалай сыйлықты Астана қаласынан келген «Бірлескен мұражайлар дирекциясы» МҚКК Сәкен Сейфуллин музейі жеңіп алды.

I орынға — 400 000 теңге сыйақымен Қырғыз Республикасынан келген Токтагул Сатылганов атындағы адабият музейі лайық деп танылды.

II орын — 300 000 теңгені Жетісу облысындағы Ілияс Жансүгіровтің әдеби музейі «Жетісу облысының Мұхамеджан Тынышбайұлы атындағы тарихи-өлкетану» МҚКК иеленді.

Ал III орын — 200 000 теңге сыйақыны Алматы қаласындағы «Сәбит Мұқанов пен Ғабит Мүсіреповтің әдеби-мемориалдық музей кешені» «Алматы қаласы музейлер бірлестігі» КМҚК еншіледі.

Бұдан бөлек осы фестивалге қатысқан барлық музейлерге Махаббат Садуақасұлы «Ата жолы» қоғамдық қорының атынан арнайы Алғыс хат пен қаржылай сыйлығын табыс етті.

Айта кету керек, «Мәңгілік тұлғалар» фестивалі өткен жылы Көкшетау қаласындағы Мәлік Ғабдуллин музейінде бастау алған болатын. Сол байқауда Жамбыл Жабаевтың әдеби-мемориалдық музей жеңімпаз атанып, эстафетаны қабылдап алып, биыл міне Жамбыл жерінде жалғастырды. Биылғы байқау қорытындысына сәйкес, келесі жылы дәстүрлі фестиваль Елорда төрінде — Астана қаласындағы Сәкен Сейфуллин атындағы әдеби-мемориалдық музейінде ұйымдастырылады.

Тарихи кезеңдерге терең бойлайтын бұл фестиваль ұлттық руханиятты жаңғыртып, музей саласындағы өзара тәжірибе алмасуға, мәдени ынтымақтастықты нығайтуға тың серпін берді. Ұлы тұлғалардың мұрасын ұлықтауға бағытталған мұндай ауқымды шаралардың жас ұрпаққа берері мол.

Аудан әкімінің баспасөз қызметі.

Үнсіз қасіретпен күрес – қоғамға ортақ жауапкершілік

12 мамыр күні № 2 Ұзынағаш орта мектебінде «Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу, әйелдер мен балалардың құқығын қорғау» тақырыбында маңызды семинар-тренинг өтті. Аталған іс-шара «Human rights lawyers» қоғамдық қорымен бірлескен меморандум жасауында ұйымдастырылып, қоғамдағы ең өзекті мәселелердің бірі – отбасы қауіпсіздігі, бала құқығы және психологиялық қолдау бағыттарын кеңінен қамтыды.

Семинардың негізгі мақсаты — отбасы құндылықтарын нығайту, зорлық-зомбылықтың алдын алу, құқықтық сауаттылықты арттыру және қоғамда мейірім мен жанашиырлыққа негізделген орта қалыптастыру болды.

Жиынның ашылуында модераторлық қызметті аудан әкімінің орынбасары Ақниет Тұрысбекұлы атқарып, мұндай кездесулердің қоғам үшін маңыздылығына тоқталды.

Семинар барысында заңгер, «Human rights lawyers» қоғамдық қорының президенті Ләззат Бекмұханбетқызы «Отбасылық зорлық-зомбылықтың алдын алу: құқықтық қорғаныс және жауапкершілік» тақырыбында баяндама жасады. Спикер балалардың үнін дер кезінде есту, олардың мұң-мұқтажына бейжай қарамау қажеттігін қатаң ескертті. Оның айтуынша, бұл мәселе қазіргі таңда Қазақстанда, әсіресе Алматы облысында, өзекті әрі алаңдатарлық деңгейге жеткен.

Семинарда психоаналитик, Орталық Азия Психоанализ институтының директоры Анна Мергенбайқызы «Суицидтің психоаналитикалық аспектілері: ішкі жарақат пен үнсіз күйзеліс» тақырыбында баяндама жасап, қоғамдағы психологиялық қолдаудың маңызын кеңінен түсіндірді.

Маманның айтуынша, әрбір суицидтің алдын алуға болады. Ол үшін ең алдымен ата-ана мен мұғалімдердің психологиялық сауаттылығы жоғары болуы тиіс. Ішкі күйзелісті үнсіз өткеріп

жүрген жасөспірімдермен дер кезінде жұмыс жүргізу қайғылы жағдайлардың алдын алудың негізгі жолы екені айтылды.

Аталған маңызды жиынның жоғары деңгейде өтуіне «Жамбыл ауданы жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» ММ «Отбасын қолдау орталығы» КММ директоры Панар Құдайбергенқызы Бульдешова бастаған ұжым ұйытқы болды. Бұл кездесу қоғамдағы өзекті мәселелерге бейжай қарамай, отбасы институтын нығайтуға бағытталған жұмыстардың маңызын тағы бір мәрте айқындады.

Іс-шара соңында «Human rights lawyers» қоғамдық қоры мен аудандық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі мен отбасын қолдау орталығы арасында өзара ынтымақтастықты нығайтуға бағытталған меморандумға қол қойылды. Сонымен қатар семинар қонақтары өздерінің авторлық кітаптары мен ғылыми-тәжірибелік еңбектерін қатысушыларға тарту етті.

Жұмахан Байғазықызы

БАСПАСӨЗ – 2026

Құрметті аудан тұрғындары!
Аудан өмірінің апталық тынысынан жан-жақты хабардар ететін «Атамекен» газетіне 2026 жылға жазылу науқаны жалғасуда.

АТАМЕКЕН

— бүгінгі жаршымыз,
ертеңгі тарихымыз

**Атамекен — біздің түп қазығымыз,
Атамекен — рухани азығымыз.
Тіршілігін ауданның білем десең,
Басылымға тартынбай жазылығың!**

Жеке адамдар үшін «ҚАЗПОЧТА» АҚ тасымалдау қызметін қоса есептегенде жарты жылға — 3955,36 теңге (Индекс 66264)

Ал зейнеткерлер мен мүгедектер үшін Жарты жылға — 3705,36 (Индекс 36264)

Газеттің электронды нұсқасына 12 айға жазылу бағасы — 5500 теңге. Сіз оны әдетте оқырмандардан бұрын ұялы телефонныңыз немесе компьютеріңіз арқылы сол заматта алып, оқу мүмкіндігіне ие боласыз.

Біздің мекенжайымыз: 040600, Ұзынағаш ауылы, Мақатаев көшесі №164 «А» үй. Телефондар: 2-44-28, 2-44-27. Толығырақ мәлімет алу үшін мына телефонға хабарласыңыз: 8-708-673-93-64, 8-705-666-38-08

Бақтияр АЙТАЛЫ,
Ұзынағаш ауылы.

Жамбыл ауданы әкімінің 2026 жылғы 14 мамырдағы № 149 Қаулысы

Конкурсқа шығарылатын жер учаскелерінің тізбесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы маусымның 20-дағы №442-11 Жер Кодексінің 17 бабы, 43-1 бабының 2 тармағына сәйкес, Жамбыл ауданының әкімдігі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

- Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурсқа шығарылатын жер учаскелерінің тізбесі қосымшаға сәйкес бекітілсін.
- Жамбыл ауданының жер қатынастары бөлімінің басшысы Е.Қайрат осы қаулының жүзеге асуы бойынша тиісті шаралар қабылдасын.
- Осы қаулының орындалуын бақылау аудан әкімінің орынбасары А.Сұлтановқа жүктелсін.

Аудан әкімі

Н.Ертас

ЖАМБЫЛ АУДАНЫ БОЙЫНША КОНКУРСҚА ШЫҒАРЫЛАТЫН ЖЕР УЧАСКЕЛЕРІНІҢ ТІЗІМІ

№ п/п	Жер телімінің орналасқан жері (ауылдық округ)	Аланы, (га)	Алқап түрі
1	Сарытауқұм	35,0000	жайылым
2	Самсы	50,0000	суармалы егістік
3	Самсы	30,0000	суармалы егістік
4	Самсы	29,0000	суармалы егістік
5	Самсы	50,0000	жайылым
6	Бозой	1400,0000	жайылым
7	Аққайнар	2,0000	суармалы егістік
8	Сарытауқұм	991,0000	жайылым
9	Теміржол	2000,0000	жайылым
10	Мыңбаев	1570,0000	жайылым
11	Бозой	750,0000	жайылым
12	Бозой	335,0000	жайылым
13	Айдарлы	577,5000	жайылым
14	Айдарлы	266,5000	жайылым
15	Мыңбаев	2,0000	өзге жерлер
16	Теміржол	2,0000	жайылым
17	Қарақыстақ	38,8200	жайылым
18	Үлгілі	600,0000	жайылым
19	Үңгіртас	312,4000	жайылым
20	Үлкен	40,0000	жайылым
21	Шолаққарғалы	3,6620	суармалы егістік
22	Бозой	310,0000	жайылым
23	Бозой	100,0000	суармалы егістік
24	Бозой	396,0000	жайылым
25	Мәтібұлақ	460,0000	жайылым
26	Қарасу	36,7700	тәлімді егістік
27	Қарасу	48,6000	тәлімді егістік
28	Ұзынағаш	198,6000	жайылым
29	Мынбаев	769,0000	жайылым
30	Мыңбаев	668,0000	жайылым
31	Мыңбаев	536,0000	жайылым
32	Мыңбаев	10,0000	жайылым

33	Шолаққарғалы	4,8000	тәлімді егістік
34	Шолаққарғалы	6,9000	тәлімді егістік
35	Бозой	2000,0000	жайылым
36	Жамбыл	49,0000	жайылым
37	Теміржол	1000,0000	жайылым
38	Сарытауқұм	1000,0000	жайылым
39	Айдарлы	1000,0000	жайылым
40	Сарытауқұм	800,0000	суармалы егістік
41	Қарасу	1151,0000	жайылым
42	Қарасу	1236,0000	жайылым
43	Аксенгір	500,0000	жайылым
44	Үңгіртас	100,0000	жайылым
45	Бозой	2000,0000	жайылым
46	Самсы	30,0000	жайылым
47	Теміржол	519,7300	жайылым
48	Үлгілі	182,6500	жайылым
49	Үлгілі	135,0000	жайылым
50	Үлгілі	1000,0000	жайылым
51	Үлгілі	198,5000	жайылым
52	Аксеңгір	1,7950	суармалы егістік
53	Аксенгір	20,0000	жайылым
54	Аксенгір	5,0000	жайылым
55	Қарақыстақ	98,8600	жайылым
56	Шолаққарғалы	0,7930	суармалы егістік
57	Шолаққарғалы	1,1700	суармалы егістік
58	Айдарлы	100,0000	жайылым
59	Самсы	30,0000	жайылым
60	Мыңбаев	10,0000	жайылым
61	Үңгіртас	4,0000	жайылым
62	Талап	119,0000	жайылым
63	Жамбыл	76,0000	жайылым
64	Қарасу	180,0000	жайылым
65	Талап	59,0000	жайылым
66	Аксенгір	173,9500	жайылым

67	Мыңбаев	1600,0000	жайылым
68	Ақтерек	1,0000	өзге жерлер
69	Ұзынағаш	874,7800	жайылым
70	Ұзынағаш	418,6700	жайылым
71	Ұзынағаш	124,7000	тәлімді егістік
72	Теміржол	300,0000	жайылым
73	Ұзынағаш	95,0000	жайылым
74	Шолаққарғалы	125,0000	жайылым
75	Шолаққарғалы	125,0000	жайылым
76	Шолаққарғалы	125,0000	жайылым
77	Шолаққарғалы	125,0000	жайылым
78	Мәтібұлақ	63,0000	жайылым
79	Айдарлы	81,0000	суармалы егістік
80	Мәтібұлақ	29,1000	жайылым
81	Мәтібұлақ	200,6810	жайылым
82	Мыңбаев	1605,0000	жайылым
83	Шолаққарғалы	54,0000	жайылым
84	Ұзынағаш	1,4000	өзге жерлер
85	Бозой	99,9940	жайылым
86	Беріктас	80,0000	жайылым
87	Қарасу	4,9210	жайылым
88	Қарасу	15,6340	жайылым
89	Үңгіртас	81,3000	жайылым
90	Шолаққарғалы	10,0000	өзге жерлер
91	Үңгіртас	28,2000	жайылым
92	Жамбыл	44,6000	жайылым
93	Қарғалы	1,1300	суармалы егістік
94	Мыңбаев	1491,0000	жайылым
95	Айдарлы	236,7240	жайылым
96	Ұзынағаш	6,7200	жайылым
97	Қарақыстақ	24,0000	жайылым
98	Аққайнар	96,0000	тәлімді егістік
99	Аққайнар	89,9000	жайылым
100	Ұзынағаш	3,5700	суармалы егістік

Конкурсқа қатысу үшін өтініштер мына мекенжайда қабылданады:

Жамбыл ауданы, Ұзынағаш ауылы, Қараиш батыр көшесі №117 «В» үй, «Жамбыл ауданының жер қатынастары бөлімі» ММ (№1 кабинет).

Конкурсқа өтініш қабылдау мерзімі 2026 жылғы маусымның 9-нан бастап маусымның 29-на дейінгі аралықта сағат 17:00-де аяқталады.

Қосымша хабарламалар мен анықтамалар алу үшін 8-72770-2-15-11 телефон нөміріне хабарласуға болады.

Салық кодексін енгізу жөніндегі жобалық кеңесте салық ақпараттық жүйелері, өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтардың әлеуметтік төлемдері және ЕТҚ бірыңғай төлемдер мәселесі талқыланды

Премьер-министрдің орынбасары, ұлттық экономика министрі Серік Жұманғариннің төрағалығымен Салық кодексін енгізу жөніндегі жобалық кеңесінің кеңейтілген құрамда өткізілген отырысында жаңа салықтық ақпараттық жүйелердің жұмысы, өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтар үшін әлеуметтік төлемдер төлеу және еңбекақы төлеу қорынан бірыңғай төлемді енгізу мәселелері талқыланды. Отырысқа тәжірибелі бухгалтерлер, Қазақстан бухгалтерлері мен аудиторлары альянсының өкілдері, Indrive компаниясы жеке консультанттар мен сарапшылар қатысты.

СӨАЖ және ЭШФ: ақаулар себептері және шешімдер

Салықтық әкімшілендірудің ақпараттық жүйесі (СӨАЖ) мен электрондық шот-фактуралар (ЭШФ) жүйесінің жұмысы негізгі тақырыптардың бірі болды. Қаржы вице-министрі Әсет Тұрысовтың айтуынша, бір жарым жыл ішінде СӨАЖ арқылы 3,6 млн есеп қабылданып, мемлекеттік органдармен және екінші деңгейлі банктермен 75 интеграция жүзеге асырылған. ЭШФ жүйесінде 1,6 млн пайдаланушы тіркеліп, 1,7 млрд электрондық шот-фактура жазылған және 95,8 млн ілеспе жүкқұжат ресімделген.

Fly Arystan әуе компаниясының бас бухгалтері Александра Дорохова дербес шоттарды қалыптастыру және деректерді көрсету барысында туындайтын мәселелерді атап өтті.

Әсет Тұрысов олардың салық төлеушінің ескі және жаңа кабинеттерінің қайталануымен байланысты екенін түсіндірді. Бұл дербес шоттардың тұрақсыз жұмыс істеуі және деректердің дұрыс түсірілмеуі туралы шағымдар түскен жүйелер арасында деректерді үнемі синхрондау үшін қажет болды.

Оның айтуынша, ескі кабинет өткен жылғы есептілікті тапсыру мүмкіндігі үшін бизнестің өтініші бойынша уақытша сақталған. Алайда, мамыр айында ескі салық төлеушінің кабинеті мен ОБДШ толығымен өшіріледі, бұл техникалық мәселелердің едәуір бөлігін жояды.

Бұрынғы жүйелерде болмаған, бірақ қазір Қаржы министрлігінің барлық жүйелерінде енгізілген форматты-логикалық бақылау (ФЛБ) жұмысы да талқыланды. Әсет Тұрысов атап өткендей, салық есептілігінде көптеген қателіктер ФЛБ-нің іске қосылуынан туындайды. Бұл ретте пайдаланушылар оның жұмыс істеу принциптерін әлі толық түсінбейді.

Туындаған мәселелерді шешу үшін МКК call-орталығының базасында Қаржы министрлігінің барлық ақпараттық жүйелері бойынша бірыңғай техникалық қолдау орталығын құру жоспарлануда.

Серік Жұманғарин Қаржы министрлігі мен МКК-ге бизнесті жаңа жүйелермен жұмыс істеуге қосымша оқытуды тапсырды және техникалық ірікілістерге байланысты салық төлеушілер айыппұлдармен, өсімпұлдармен және басқа да жағымсыз салдармен бетпе-бет келмеуі тиіс екенін бөлек атап өтті.

Негізін қалаушы Uchet.kz Максим Барышев цифрлық сервистерді одан әрі дамыту жөнінде бірқатар ұсыныстар айтты. Атап айтқанда, бұл салықтық есептілікті тікелей салық төлеушіден қалыптастыруға және салық төлеушінің кабинеті арқылы жұмыс істемей-ақ бірден МКК серверлеріне жіберуге мүмкіндік беретін бухгалтерлік бағдарламалық жасақтаманы әзірлеушілерге API ұсыну туралы. Бұл бизнестің жұмысын жеңілдетуге және қызмет көрсету қуатына жүктемені азайтуға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ ол әртүрлі мемлекеттік органдарға бірдей деректерді қайта тапсыруды болдырмайтын бірыңғай мемлекеттік деректер базасын құруды ұсынды. Егер ақпарат ЭШФ немесе салық есептілігі түрінде келіп түскен болса, оны басқа мемлекеттік жүйелер, соның ішінде статистикалық органдар автоматты түрде пайдалана алады.

Әсет Тұрысов өз тарапынан Data lake Smart Data Finance жүйесі негізінде құрылғанын және құжаттарды тапсыру рәсімдерін жеңілдетуді оның негізінде іске асыруға болатынын хабарлады.

Ұсыныстар жобалық кеңсенің жұмысына қабылданды.

Өзін-өзі жұмыспен қамтығандардың әлеуметтік төлемдері

Indrive өкілі Диас Асанов 1 қаңтардан бастап онлайн-платформаны салық агенті деп танығанын хабарлады. Қазір Indrive платформасы арқылы 180 мыңға жуық өзін-өзі жұмыспен қамтығандар жұмыс істейді.

Постановление акимата Жамбылского района № 149 от 14 мая 2026 года

Об утверждении перечня земельных участков, выставляемых на конкурс

В соответствии со статьей 17, пунктом 2 статьи 43-1 Земельного кодекса Республики Казахстан от 20 июня 2003 года №442-11, акимат Жамбылского района **ПОСТАНОВЛЯЕТ:**

- Утвердить перечень земельных участков, выставляемых на конкурс по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства, согласно приложению.
- Руководителю отдела земельных отношений Жамбылского района Е.Кайрату принять соответствующие меры по реализации настоящего постановления.
- Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя акима района А.Султанова.

Аким района

Н. Ертас

ПАРЛАМЕНТ БІРҚАТАР КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ЗАҢ ЖОБАСЫН БІРІНШІ ОҚЫЛЫМДА МАҚҰЛДАДЫ

8 мамыр күні Астанадағы Үкімет үйінде мәжіліс спикері Ерлан Қошановтың төрағалығымен өткен Парламент палаталарының бірлескен отырысында депутаттар Президент туралы, Құрылтай және оның депутаттарының мәртебесі туралы, сондай-ақ «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі конституциялық заң жобаларын бірінші оқылымда мақұлдады.

Парламент «Қазақстан Республикасының Президенті туралы» Конституциялық заң жобасын бірінші оқылымда мақұлдады. Құжатты Әділет министрі Ерлан Сәрсембаев таныстырды.

Заң жобасы 15 наурыздағы республикалық референдумда қабылданған Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес әзірленді. Құжат Президент пен Вице-Президенттің құқықтық мәртебесін және Мемлекет басшысының өкілеттіктерін айқындайды.

— Конституцияда Президенттің мемлекеттік биліктің барлық тармағының үйлесімді әрі кедергісіз жұмыс істеуін қамтамасыз ететін жоғары лауазымды тұлға ретіндегі рөлі, сондай-ақ билік органдарының Қазақстанның біртұтас халқы алдындағы жауапкершілігі айқындалған. Осылайша «Қазақстан Республикасының Президенті туралы» Конституциялық заң жобасы мемлекеттік биліктің жаңа конституциялық архитектурасын дәйекті түрде іске асырады», — деді Әділет министрі.

Мәжіліс депутаты Жанарбек Әшімжанов қосымша баяндамасында Президент халық пен мемлекеттік билік бірлігінің, Конституция мызғымастығының, адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарының символы әрі кепілі болып қала беретінін атап өтті.

Өз кезегінде, Вице-Президентті Құрылтайдың келісімімен Президент қызметке тағайындайды. Ол Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша Құрылтаймен, Үкіметпен және өзге де мемлекеттік органдармен өзара іс-әрекет жасау кезінде оның атынан өкілдік етеді.

Заң жобасына сәйкес Президент Бас Прокурорды, Конституциялық Соттың, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, Жоғары аудиторлық палатаның, Орталық сайлау комиссиясының, Ұлттық Банктің төрағаларын, Адам құқықтары жөніндегі уәкілді және Мемлекеттік құзет қызметінің бастығын жеке өзі тағайындайды. Президент Құрылтаймен келісу бойынша Вице-Президентті, Премьер-Министрді, Конституциялық Соттың 10 судьясын, Жоғары аудиторлық палатаның 8 мүшесін, Орталық сайлау комиссиясының 6 мүшесін, сондай-ақ Жоғарғы Соттың судьяларын тағайындайды және сайлайды.

Жанарбек Әшімжановтың айтуынша, Конституциялық заңмен бекітілген барлық мемлекеттік билік субъектілері арасындағы өкілеттіктердің ара-жігін ажырату және тежеулер мен тепе-теңдіктер жүйесін бір мезгілде нығайту функциялардың қайталануын болғызбауға және мемлекеттік басқарудың жеделдігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Заң жобасы бойынша Парламент палаталарының бірлескен комиссиясы құрамына Мәжілістен депутаттар Жанарбек Әшімжанов, Серік Ерубаев, Павел Казанцев және Үнзила Шапақ, Сенаттан Бибігүл Жексенбай, Сергей Карпук, Марат Қожаев және Андрей Лукин енді. Комиссия төрағасы болып Үнзила Шапақ сайланды.

Сонымен қатар Конституция нормаларын іске асыру аясында депутаттар бастамашы болған «Қазақстан Республикасының Құрылтайы және оның депутаттарының мәртебесі туралы» Конституциялық заң жобасы бірінші оқылымда мақұлданды. Құжаттың негізгі ережелерін әріптестеріне Мәжілістегі Халықаралық істер, қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің хатшысы Айдос Сарым таныстырды.

— Заң жобасының басты мақсаты — бір палаталы Құрылтайдың конституциялық-құқықтық негіздерін бекіту. Тарих қойнауына үңілетін болсақ, бағзы замандардан бері Құрылтай халық билігінің бастауы және бұқара елдің, қарапайым адамдардың мемлекеттік шешімдер қабылдауға тікелей қатысуына мүмкіндік беретін келелі де киелі жиын болды. Қазіргі Құрылтай заң шығару билігін жүзеге асыратын жоғары өкілді орган ретінде жаңа мән-мағынаға ие болып, қоғамдық биліктің конституциялық жүйесіне кіретін қазіргі заманғы өкілді институтқа айналып отыр, — деді депутат.

Конституциялық заң жобасында Құрылтайдың мемлекеттік билік жүйесіндегі орны, қызмет қағидаттары, құрылымы, құрылу тәртібі және өкілеттіктерін жүзеге асыру нысандары айқындалды. Сонымен қатар заң шығару бастамасы құқығына

ие субъектілер қатары кеңейтіліп, оған Қазақстан Халық Кеңесі енгізілді, бұл құқық Құрылтайға тиісті шешім енгізу арқылы жүзеге асырылады.

Құжатта Құрылтайдың Үкіметпен өзара іс-әрекет тәртібі, депутаттардың мәртебесі, құқықтары мен міндеттері, оның ішінде депутаттық бірлестіктерді, парламенттік көпшілік пен оппозицияны құру қызметі, сондай-ақ депутаттық әдеп қағидалары бекітілді. Заң жобасына сәйкес, Құрылтайдың құрамы 145 депутаттан тұрады, пропорционалдық жүйе бойынша сайланады және олардың өкілдік мерзімі — 5 жыл болады.

Заң жобасы бойынша Парламент палаталарының бірлескен комиссиясының құрамына Мәжілістен депутаттар Қайрат Балабиев, Ермұрат Бапи, Марат Башимов және Сергей Пономарев, Сенаттан Айнуір Арғынбекова, Нұрлан Бекназаров, Серік Әтешов және Ғалисқар Сарыбаев кірді. Комиссия төрағасы болып Марат Башимов сайланды.

Сонымен қатар «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Конституциялық заң жобасы бірінші оқылымнан өтті. Құжатты депутаттарға Премьер-Министрдің орынбасары — Ұлттық экономика министрі Серік Жұманғарин таныстырды. Оның айтуынша, заң жобасы өткен сайлау науқандары барысында анықталған мәселелерді шешу, сайлау заңнамасын одан әрі жетілдіру үшін әзірленген.

— Құжатта өкім лауазымына кандидаттардың жинаған дауыстары тең болған жағдайда аумақтық сайлау комиссиясы бір айдың ішінде қайта дауыс беруді өткізу туралы шешім қабылдайды. Сонымен қатар кандидаттарды ұсыну процесі ретке келтірілді. Мәселен, бір тұлға бір мезгілде мәслихат депутаттығына және өкімдікке кандидат бола алмайды, сондай-ақ бірнеше сайлау округтері бойынша да өкімдікке кандидат болуға тыйым салынады, — деді Серік Жұманғарин.

Ақпараттық алаңдардағы сайлауалды үгіт мәселелеріне де ерекше назар аударылды. «Онлайн-платформаларды» пайдалану кезінде кандидаттарға үгіт материалдарын орналастыру үшін тең жағдайлар қамтамасыз етіледі. Егер үміткер белгілі бір саяси партиядан ұсынылса, ол сол партияның ресми интернет-ресурстарын және әлеуметтік желідегі аккаунттарын қосымша келісімшартсыз пайдалана алады. Яғни, кандидат партиялық платформаларда үгіт-насихат материалдарын жариялай алады.

Сонымен қатар заң жобасында кандидаттар мен саяси партияларға сайлау қорларынан тыс қаражат тартуға тыйым салынып, сенім білдірілген тұлғалар институтына қатысты мәселелер реттелді. Кандидаттарды қолдау үшін қол жинау тәртібі нақтыланды. Бұдан бөлек, сайлау комиссиялары мүшелеріне қойылатын талаптар күшейтіліп, олардың өкілеттіктерін уақытша тоқтата тұру тәртібі, жаңадан құрылған немесе қайта ұйымдастырылған өкімшілік-аумақтық бірліктердегі өкілеттік мерзімі айқындалды.

Мәжілістің Заңнама және сот-құқықтық реформа комитетінің төрайымы Снежанна Имашева қосымша баяндама барысында жұмыс тобына депутаттардан сайлау өткізу кезіндегі рәсімдік мәселелерді нақтылауға және сайлау жүйесін жетілдіруге бағытталған бірқатар түзету келіп түскенін айтты. Олар сайлау комиссияларының жұмысына, заң талаптарының бұзылуына жол бермеуге, сайлауалды үгіт жүргізу тәртібі мен орындарын нақтылауға, сондай-ақ сайлау кезінде азаматтардың жеке деректерін қорғауға және сайлаушылардың өздері туралы мәліметтермен танысу тәртібіне қатысты болды.

Түзетулердің тағы бір блогы конституциялық нормаларды іске асыруды көздейді. Олардың қатарында бір палаталы Парламент — Құрылтайдың құрылуы, пропорционалдық жүйеге көшуіге байланысты сайлау заңнамасын жетілдіру, жекелеген лауазымды тұлғаларды тағайындау және қызметінен босату мәселелері бойынша Президент пен Құрылтай арасындағы өкілеттіктерді қайта бөлу, сондай-ақ жалпыхалықтық референдум өткізуге және басқа да жайттарға қатысты мәселелер бар.

Заң жобасы бойынша Парламент палаталарының бірлескен комиссиясының құрамына Мәжіліс депутаттары Марат Башимов, Снежанна Имашева және Үнзила Шапақ, Сенаттан Сүйіндік Алдашев, Нұрлан Бекназаров, Мұрат Қадырбек және Советбек Медебаев кірді. Комиссия төрағасы болып Нұрлан Бекназаров сайланды.

Фото: Ж.Жұмабеков, Т.Таныбаев

Мәжілістің баспасөз қызметі

«Дұшпанды бері бастырмай, Ат жаратып баптаған. Барлық батыр жігіттер, Байсейітті жақтаған», — деп жыр алыбы Сүйінбай Аронулы жырға қосқан Байсейіт Тойшыбекулының құтты қонысы — Ақсеңгір өңірі ежелден қасиетті мекен саналады. Төсінде киік ойнап, құлан жортқан бұл аймақ табиғатымен ғана емес, терең тарихымен, тағылымды өткен жолымен де ерекшеленеді.

АҚСЕҢГІР – ТАРИХЫ ТАҒЫЛЫМДЫ, ТІРШІЛІГІ ҚАРҚЫНДЫ ӨҢІР

Ақсеңгір ауылдық округінің қалыптасу тарихы өткен ғасырлармен тығыз байланысты. Алғашында Алматы ауыр машина жасау зауытының қосалқы шаруашылығы ретінде құрылған елді мекен 1951 жылы Кастек асыл тұқымды қой совхозының құрамына енгізілді. Кейін 1956 жылы Кеңестік дәуірдегі тың игеру науқанына орай Ақсеңгір астық совхозы болып қайта құрылып, бұл өңірде ауыл шаруашылығының жаңа кезеңі басталды. Тың даланы игеру арқылы алғашқы егін өнімдері алынып, ауылдың экономикалық әлеуеті арта түсті.

Білім беру саласының іргетасы да осы кезеңде қаланып, 1958 жылы алғашқы түлектер үлкен өмірге жолдама алды. Содан бері білім ордалары ауыл жастарына сапалы білім мен саналы тәрбие беріп келеді.

Қазіргі таңда Ақсеңгір ауылдық округінің құрамына Ақсеңгір, Жайсаң, Кокдала және Жиренайғыр елді мекендері кіреді. Бүгінде Ақсеңгір ауылдық округін тәжірибелі басшы Ержан Қасымшалов басқарып отыр. Мемлекеттік қызметте мол тәжірибе жинақтаған әкім өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына жаңа серпін беруді мақсат еткен.

Жалпы халық саны — 5270 адамды құраса, аула саны — 895. Әлеуметтік құрылымға тоқталсақ, округте 475 зейнеткер, 129 мүмкіндігі шектеулі азамат, 54 «Алтын алқа» және 105 «Күміс алқа» иегерлері бар. Сонымен қатар 240 көпбалалы отбасы тіркелген.

Әлеуметтік инфрақұрылым да жүйелі түрде дамып келеді. Бүгінде округте 3 орта білім беру мектебі, 3 балабақша, мәдениет үйі, дәрігерлік амбулаториялар мен медициналық қосындар жұмыс істеп тұр. Халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Әкім және әлеумет

мақсатында учаскелік полиция пункті қызмет көрсетсе, 3 мешіт, 9 дүкен және байланыс торабы тұрғындардың күнделікті қажеттіліктерін өтейді.

Ауыл шаруашылығы — округ экономикасының негізгі тірегі. Қазіргі таңда 75 жеке шаруа қожалығы мен 5 жауапкершілігі шектеулі серіктестік өз жұмыстарын табысты жүргізуде. Жалпы жер көлемі — 35 944 гектар. Оның ішінде егістік жер — 10 666,5 гектар, жайылымдық — 24 237 гектар.

Мал шаруашылығы да қарқынды дамыған: ірі қара — 3695 бас, қой-ешкі — 58 848, жылқы — 2299, түйе — 46, құс — 5286 бас.

Соңғы жылдары мемлекеттік қызмет көрсету сапасы айтарлықтай жақсарған. Округте Egov өзіне-өзі қызмет көрсету бұрыштары іске қосылып, тұрғындар мемлекеттік қызметтерді онлайн түрде алуға мүмкіндік алған. 2025 жылдың өзінде Egov.kz арқылы 1300-ден астам қызмет көрсетілген. Сонымен қатар мал тасымалдау және сату бойынша 1200-ге жуық анықтама берілген.

Әлеуметтік қолдау бағытында да жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Аз қамтылған отбасыларға атаулы әлеуметтік көмек көрсетіліп, барлық жәрдемақылар уақытылы төленіп келеді. Денсаулық сақтау саласында жаңа медициналық нысандар пайдалануға беріліп, халықтың медициналық қызметке қолжетімділігі артқан. Қызметкерлер саны — 18, жедел жәрдем көлігімен қамтамасыз етілген.

Инфрақұрылымды дамыту бағытында ауқымды жұмыстар атқарылуда. Соңғы жылдары Ақсеңгір, Жайсаң және Кокдала ауылдарына газ желісі тартылып, тұрғындар көптен күткен көгілдір отынға қол жеткізді. Қазіргі таңда 295 аула табиғи газға қосылған. Ауылды газбен қамтамасыз ету жұмыстарын Алматы облыс Engineering жүзеге асыруда.

Таза ауыз су мәселесі де толық шешімін тапқан. Елді мекендер орталықтандырылған «Мыңбаев»

су құбырына қосылған. Сонымен қатар жол жөндеу жұмыстары кезең-кезеңімен жүргізіліп, ауыл көшелері жаңартылуда.

Экологиялық бағытта да оң өзгерістер бар. Таза Қазақстан бағдарламасы аясында санитарлық тазалыққа ерекше көңіл бөлініп, 500 түп ағаш отырғызылған. Рұқсатсыз коқыс орындары жойылып, ауыл аумағы толық тазартылған.

Ауыл шаруашылығына жаңа технологиялар енгізілуде. «Гена-фонд» ЖШС тамшылатып суару әдісін қолдана отырып, жүздеген гектар жерге егін егіп, жоғары өнім

көрсеткішіне қол жеткізді. Сонымен қатар мал ұрлығының алдын алу мақсатында азотпен таңбалау жұмыстары жүргізілуде.

Алдағы жоспарлар да ауқымды. 2026 жылы спорт алаңдары мен воркаут аймақтарын салу, көшелерді жөндеу, жарықтандыру жұмыстарын жүргізу көзделген. Бұл бастамалар ауыл тұрғындарының өмір сапасын арттыруға бағытталған.

Ақсеңгір — өткенін қадірлеген, бүгінін берекелі еткен, болашағына сеніммен қадам басқан ауыл. Мұнда атқарылып жатқан жүйелі жұмыстар мен жоспарлы жобалар ауылдың келешегінің кемел екенін айғақтайды.

Т.ТОҚТАСЫНОВ
АТАМЕКЕН

КӨШБАСШЫ ЖАСТАРДЫҢ ЖАҢА БУЫНЫ ҚАЛЫПТАСУДА

Мектеп парламенті — оқушылардың өзін-өзі басқару ұйымы. Оның негізгі мақсаты — мектеп өміріне белсене араласатын, жауапкершілігі жоғары, шығармашыл әрі көшбасшылық қабілеті қалыптасқан тұлғаларды тәрбиелеу. Бұл ұйым арқылы оқушылар қоғамдық жұмыстарға қатысып қана қоймай, түрлі іс-шараларды ұйымдастыруға, өз бастамаларын жүзеге асыруға мүмкіндік алады.

Жамбыл ауданы бойынша бүгінгі таңда 56 мектеп парламентінде 448 фракция мүшесі жүйелі түрде жұмыс жүргізуде. Бұл — оқушылардың өзін-өзі басқару жүйесінің тиімді дамып келе жатқандығының айқын көрсеткіші.

14 мамыр күні «Жас ұлан» оқушылар үйінде «Мектеп парламенті: уақыт және белсенді тұлға» тақырыбында аудандық слет өтті. Аталған шараға жалпы білім беретін мектептердің парламент президенттері, фракция жетекшілері, педагог-ұйымдастырушылар, тәлімгерлер мен қонақтарды қоса алғанда 300-ге жуық қатысушы қатысты.

Іс-шараның негізгі мақсаты — мектеп парламенттері жұмысының тиімділігін арттыру, атқарылған жұмыстардың қорытындысын көрсету, тәжірибе алмасу, сондай-ақ оқушылардың көшбасшылық қабілеттерін дамыту мен адами құндылықтарды насихаттау болды.

Слетке Алматы облысы білім басқармасына қарасты қосымша білім беру, спорт, алғашқы әскери дайындық және ғылыми-тәжірибелік орталығы директорының орынбасары Сабит Толыбеков пен аудандық мәслихат

депутаты Гүлзира Нұриевна арнайы қатысып, өз пікірлерін білдірді.

Шара барысында «Балалар қозғалысы», «Заң мен тәртіп», «Таза Қазақстан» экологиялық жобасы, «Шабыт» жобасы, «Құндылықтар — жастар жүрегінде», «Ұлттық құндылық — болашаққа аманат», «Адам болам десеніз...» атты пікірталас алаңы және кәсіптік бағдар беру бағытындағы жұмыстар таныстырылды. Әр алаңда оқушылар өздерінің үздік жобаларын ұсынып, тәжірибелерімен бөлісті.

Сонымен қатар, қазақтың ұлы ақыны Жамбыл Жабаевтың 180 жылдық мерейтойы мен қазақ кино өнерінің көрнекті өкілі, режиссер Абдолла Қарсақбаевтың 100 жылдығына арналған мектептерде өткізілген тағылымды іс-шаралар да кеңінен таныстырылды.

Мектеп парламенттері өз қызметі аясында мерекелік шаралар, қайырымдылық акциялар, спорттық жарыстар мен экологиялық бастамаларды ұйымдастыруға белсене

атсалысып келеді. Сондай-ақ оқушылардың құқықтарын қорғау, тәртіпті нығайту, дебаттық турнирлер мен зияткерлік ойындарға қатысу арқылы олардың жан-жақты дамуына ықпал етуде.

Слет қорытындысында оқу жылы бойы жоғары нәтижелер көрсеткен мектеп парламенттері мен үздік жобалар марапатталды.

Жалпы, мектеп парламентінің маңызы зор. Ол оқушыларды ұйымшылдыққа, жауапкершілікке, көшбасшылыққа баули отырып, болашақта қоғам өміріне белсенді араласатын азамат қалыптастыруға негіз болады. Сонымен қатар, бұл ұйым жас ұрпақтың шығармашылық қабілетін дамытып, өз ойын еркін жеткізуге, бірлесіп жұмыс жасауға және достық қарым-қатынас орнатуға тәрбиелейді.

Райхан ЖАНЫБЕКОВА,
«Жас ұлан» оқушылар үйінің директоры.

Белгілі ақын, жсырау Өмірзақ Қарғабаевтың 160 жылдық мерейіне орай, сөз өнерінің саф алтын мұрасын дәріптей отырып, тағылымға толы бір туындысын қадірлі оқырман назарына ықыласпен ұсынамыз.

АҚЫН АҒАЙ

Замана бұлты жеңкіліп,
Таулардан тұрақ таппаған.
Айдынды шалқар көл тұнып,
Сағымдар анау ақ табан.
Жайқалды жырдың ғасыры,
Жамбылдың сырын сақтаған.
Тұтанып кеуде жасылы,
Домбыраның шаңағын,
Алтынменен аптаған.
Үзеңгісін күйге қақтаған,
Жарты ауыз сөзін бітірмей,
Соңынан ерген халайық,
Уа, пірім деп жаттаған.
Кеудесі тұнық жаралған,
Төгетін сөзді әралуан.
Тарланым келді бүйегден,
Қабағы желге таралған.
Маңдайы күнге торланған,
Жанары нұрмен борланған.
Табаны таймай өткен жан,
Тарих қазған оралдан.
Сүйегі асыл жаралған.
Қазағынан нәр алған.
Топты жерді көргенде,
Ақ сұңқардай таранған.
Домбырасын өңгерген,
Кедейді ханға тең көрген.
Бір уыс қылып ғасырды,
Нәсерлі ойы меңгерген.
Білемін жеке жасыннан.
Сөйлейін бүгін қызығып,
Тырнадай көкке тізіліп.
Жырлайын аға тойыңда,
Көктемгі сеңдей бұзылып.
Ақ алмадай үзіліп,
Сылаңдап бейбақ қыз-үміт.
Алатаудай тұлғаны,
Қараймын бүгін қызығып.
Халқыңа сый боп қазыңаң,
Дәуірдің жаңа сазынан —
Қызғалдақтай қайта өстің,
Замананың назынан.
Қиырдан қашып ақ үміт.
Етек-жеңін қағынып.
Өттік қой талай белдерден,
Бостандық сені сағынып.
Есіңде ме ойдағы —
Приставтың ойнағы.
Романға үш жүз жыл
Алматыда тойлады.
Бәрімізді жиып ап,
Ақ патшаны мақта деп...
Стражник зұламат.
Күштегенде жыр қайда,
Тіл біте ме сырнайға.
Алатаудай аңырап,
Қалмап па едік бір сайда.
Күнгейде құрап оңатқан.
Шілдеде жөнсіз тоңысып,
Аш ішектей бұралып,
Ауылға қаштық сонда біз.
Одан да бері өткенде,
Жетісу мен сұлу Сыр,
Етене болып кеткенде,
Қазаққа теңдік жеткенде...
Күннің нұры көзімше
Алатауды өкпенде.
Ақ патшаның танауын
Әділдік жырып кеткенде
Нұр құйылды көкпен де,
Нұр жамылдық көктемде.
Сахараның төсінен
Гүл көктеді көк белде.
Жаңғырды түлеп өлкеміз,
Қырларда қалып көркем із.
Халайық тыңда дедің сен —
Бақыттың жырын шертеміз!
Күрең атты шужайлап,
Колхозбен бірге тау жайлап,
Домбыраны сөйлеттің,
Тыңдады сонда малды аймақ.
Таулардан шықтың тасты өрлеп,
Тыңдады Отан қастерлеп.
Ұлардай еркін жырладың
Туған елдің гүл бағын.
Тамаша өмір айналаң,
Көңілдің күйін қайраған.
Үзеңгілес інің мен —
Қуанышыңда сайраған.
Өзіңіз ерке күш тапқан,
Беренді болат ұшатқан.
Сүйінбайдың ауылын —
Әкелдім Қарақыстақтан.
Бәйгеңе жүйрік қосамын,
Өзіңе сыйлық осы өнім.
Шүйделі бидай Жамбылым,
Алдыңда мендей жасағың.
Ағалы болған бағым бар,
Кемелдей толған шағым бар.
Сорғалап аққан жұлдыздай,
Тілімнен ұшты лағылдар.
Толғағай да толғағай арқырап,
Бұрма күміс қалтырап.
Кеудеңе қонды қос орден,
Қоғалы көлдей жарқырап.
Шартараптан хат келді,
Он бір Одақ қолыңды ап,
Құлансаздың төрінде —
Қайта желдің арындап.
Керемет бұл не деген,
Биіктеді керегең.
Тарих қайта басталды,
Көпті көрген көнеден.
Көңілден сәуле құйылды,
Қуанышыңдай былғай.
Құлындай тулап жүрегім —
Алдыңа келіп иілді.

Әр ұлттың елдік ерекшелігін айшықтап, әлемдік өркениеттегі орнын айқындайтын басты құндылықтың бірі - ғасырлар сүзгісінен өткен төл өнері. Ұлттың рухани болмысын танытып, оның тамырын тереңге жалғайтын да - сол халықтың салт-дәстүрі мен мәдениеті. Осы тұрғыдан алғанда, Жамбыл жерінен түлеп шыққан, табиғи дарынымен қатар ерекше еңбекқорлығы арқылы елінің атын әлемге танытқан өнер адамдарының орны бөлек. Сондай ұжымдардың бірі - бүгінде Күміс Пармашқызының есімін еншілеген «Ақ әжелер» халықтық фольклорлы-этнографиялық ансамблі.

ӨНЕРІ ӨНЕГЕ БОЛҒАН ӘЖЕЛЕР

«Күміс Пармашқызы атындағы Ақ әжелер» Халық ансамбліне - 40 жыл!

Ансамбльдің құрылу тарихы — тұнып тұрған тағылым. 1986 жылдың басында Дегерес ауылында өнерлі қариялар мен әжелердің басын қосып құрылған бұл ұжымның негізгі мақсаты — ұмыт бола бастаған ұлттық құндылықтарды қайта жаңғырту, жастарға салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптың мәнін түсіндіру, ана тіліміздің қадірін ұқтырып, ұлттық болмысты дәріптеу еді. Ансамбль құрамына тек әжелер ғана емес, ел ішінде көне кәсіптің көзін сақтап қалған қариялар да тартылды. Бұл — қазақтың халықтық өнерін ұрпақ санасына сіңіру жолындағы маңызды қадам болатын. Қариялар жастарға ағаш өңдеу, металл ұқсату, сүйек пен мүйізді кәдеге жарату, тері өңдеу, тас қашау секілді ұлттық кәсіп түрлерін таныстырып, ершілік, зергерлік, ұсталық, көншілік, бүркітшілік, етікшілік тәрізді халық шеберлерінің ғажайып өнерін үйретуге ден қойды. Сонымен бірге ансамбль мүшелері халық арасындағы ою-өрнек түрлерін жинақтап, олардың атаулары мен қолданылу ерекшеліктерін зерттеп, қолөнер шеберлігін насихаттауға белсене кірісті.

Ұжымның шығармашылық бағдарламасына халқымыздың көне салт-дәстүрлерін дәріптейтін көріністер кеңінен енгізілді. Атап айтқанда, «Бесік жыры», «Тұсау кесу», «Ашамайға мінгізу», «Неке кию», «Тойбастар», «Сыңсу», «Жар-жар», «Аумадияр», «Бөдік жыры», «Бата беру» секілді ұлттық құндылықтарды сахналау арқылы олар халықтың зор ықыласына бөленді. Қазақ халқының дархан болмысы мен салт-дәстүріндегі тәрбиелік мәнді терең түсінген ансамбль мүшелері «Құда түсу», «Арқан керу», «Құйрық-бауыр асату», «Құда сүйреу», «Қыз ұзату», «Келін түсіру» сияқты ғұрыптарды қырық жыл бойы үздіксіз сахналап келеді. Бұдан бөлек, халқымыздың тұрмыс-тіршілігіне байланысты қалыптасқан көптеген дәстүрлерді ел арасынан жинап, насихаттау ісімен де айналысты. Олардың қатарында серт байласу, ант беру, көрмдік, байғазы, жарпазан, шашыратқы, қымызмұрындық, ерулік, ұйқашар, естірту, көңіл айту, көрісу, жоқтау, көгентүп, бөсіре, соғымбасы, ауызашар, айт және Наурыз мейрамы сияқты дәстүрлер бар. Жинақтаған тәжірибе мен өнердің арқасында ансамбль 1988 жылы Жамбыл, Күрті және Балқаш аудандары бірлесіп өткізген үлкен Наурыз мерекесіне қатысып, республика басшыларының алдында өнер көрсетті. Сол мерекеде ұлттық өнерді жоғары деңгейде насихаттаған ұжым халықтың зор құрметіне ие болды. 1989 жылдың қараша айында Мәскеуде өткен халық шығармашылығы байқауына Қазақстан атынан қатысуға арнайы жолдама алған ансамбль сол жылдың желтоқсанында үлкен жетістікпен өнер көрсетіп қайтты. Ал 1989-1991 жылдар аралығында үш жыл қатарынан қазақ теледидары арқылы тікелей эфирден берілген Наурыз мерекесіне қатысып, елге кеңінен танылды.

1990 жылдың басында Варшава университетінің ректоры Анна Чекановскаяның шақыртуымен Польшаға барған ансамбль мүшелері кейін Түркия, Қытай, Моңғолия, Франция және Өзбекстан мемлекеттерінде де өнер көрсетіп, қазақтың ұлттық мәдениетін шетел жұртшылығына таныстырды. Сол жылдың жазында Мәскеуден арнайы келген делегация ансамбль жұмысымен жан-жақты танысты. Олардың қатарында орталық Әйелдер кеңесінің төрайымы А.В.Федулова, Кеңестің Қазақстан жөніндегі жауапты қызметкері В.Я.Кернова және Қазақстан Компартиясы Орталық комитетінің қоғамдық-саяси ұйымдармен жұмыс бөлімінің меңгерушісі Күмісжан Сағындықызы Өмірбаева болды. Қонақтар әжелердің ұлттық салт-дәстүр мен қолөнерді жаңғырту бағытындағы еңбегіне жоғары баға берді. 1991 жылдың 15 шілдесінде ансамбльдің өнердегі жетістіктері мен шығармашылық деңгейі ескеріліп, Мәдениет министрлігі ұжымға «Халық ансамблі» атағын берді. Содан бері ансамбль мүшелері Алматы, Талдықорған, Жамбыл, Түркістан облыстарын түгел аралап, Астана қаласында да бірнеше мәрте өнер көрсетті.

Ұжым тек концерттік бағдарламалармен шектеліп қалмай, ұлттық руханиятты насихаттау бағытында да ауқымды жұмыстар атқарды. «Жамбыл шежіре» атты экспедиция ұйымдастырып, «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында жастарды тарихи-мәдени орындарға саяхатқа апаруды дәстүрге айналдырды. Сонымен бірге «Тарих. Тағлым. Таным» атты рухани керуенмен 2010, 2019 және 2023 жылдары ел ішіндегі қасиетті орындарды аралап, жастардың бойында туған жерге, табиғатқа, ел тарихына деген сүйіспеншілікті қалыптастыруға үлес қосты. Ансамбль мүшелері қырық жыл бойы халқымыздың салт-дәстүрін, әдет-ғұрып, халық өндері мен қолөнерін өнер тілі арқылы кейінгі ұрпаққа жеткізіп келеді. Әсіресе, қазақ әйелдерінің қолөнердегі шеберлігін насихаттаудағы еңбектері ерекше. Бүгінде олар сырмақ сыру, құрақ құрау, киіз және текемет басу, түскізі тігу өнерін үзбей жалғастырып отыр. Олардың жетістіктері де аз емес. 2018 жылы Талдықорғанда өткен республикалық көрмеде I орын, 2019 жылы зейнеткерлер арасында ұйымдастырылған «Ұлы дала өнері» көрмесінде II орын иеленді. Ал 2024 жылы өткен «Салт-дәстүр — асыл қазына» атты слетте тағы да I орын алды. 2025 жылы өткен сырмақ жасау байқауында ансамбль мүшесі Зада Жұманқызы жүлделі бірінші орынды иеленіп, арнайы медальмен марапатталды.

Өрне, осындай биік жетістіктерге жету жолы оңай болған жоқ. Гастрольдік сапарларға шығарда көлік тапшылығы, қаражат мәселесі, сахналық киім тіктіру секілді қиындықтар аз кездеспеген. Алайда ұлттық өнерге деген адалдық пен рухани мұраға деген құрмет олардың жігерін жасыта алмады. Ұжымның ұлттық өнерді дәріптеудегі ұзақ жылғы еңбегі ескеріліп, «Ақ әжелер» ансамбліне оны ұйымдастырып, қырық жыл бойы үздіксіз жетекшілік еткен Күміс Пармашқызының есімі берілді. Бұл — бір адамның ғана емес, ұлттық мұра қолында еңбек еткен тұтас ұжымның еңбегіне көрсетілген құрмет.

Бүгінде Күміс Пармашқызы — Қазақстан Республикасының Мәдениет қайраткері. Ансамбль құрамындағы үш әже Мәдениет министрлігінің Құрмет грамотасымен марапатталса, жеті әже «Мәдениет саласының үздігі» төсбелгісінің иегері атанған. Ал тоғыз өнерпаз Жамбыл ауданының «Құрметті азаматы» атағына ие болды. Ансамбльдің өнер жолы арнайы кітаптарға да арқау болды. 2016 жылы «Ақ әжелер — тұнған өнер» атты кітап жарық көрсе, 2025 жылы «Әмірлері өнермен өрілген» атты жинақ оқырманға жол тартты. Бұл еңбектерде ансамбльдің қырық жылдық тарихы, шығармашылық өсу жолы, жетістіктері мен ұлттық мәдениетке қосқан үлесі кеңінен баяндалған. Қазіргі таңда әжелер ансамблі тек әне айтып, өнер көрсетумен ғана шектелмейді. Олар халқымыздың ұмытылып бара жатқан ас мөзірін, қолөнерін, салт-дәстүрін қайта жаңғыртып, ұлттық құндылықтарды ұрпақ санасына сіңіру жолында өлшеусіз еңбек етіп келеді.

Ұлттық өнердің өміршеңдігі — оның халықпен бірге жасай білуінде. Осы тұрғыдан келгенде, Күміс Пармашқызы атындағы «Ақ әжелер» халықтық фольклорлы-этнографиялық ансамблі — қазақ руханиятының алтын арқауын үзбей жалғап келе жатқан бірегей ұжым. Қырық жыл бойы ұлттық өнердің шырағын сөндірмей, ұлт мұрасын ұлықтап келе жатқан әжелер еңбегі қашанда құрметке лайық. Алдағы уақытта да олардың өнегелі ісі жалғасын тауып, ұлттық руханиятымыздың дамуына қызмет ете беретініне сенім мол.

Н.ӘШЕКЕЕВА,

Жамбыл аудандық мәдениет, тілдерді дамыту, дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы.

Жамбыл - 180

Құнды қазына

Жыр бабасы Жамбылдың мерейтойы дүбірлі той ретінде Қазақстанның түкпір-түкпірінде аталып өтті. Жамбыл шаңырағында концерт пен іс-шарадан бөлек, қадірлі қонақтарымыз да көп болды. Сол қонақтардың бірі — І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің педагогика ғылымдарының профессоры, докторы Ыбыраимжанов Қалибек Тұрдығазыұлы. Еліне сыйлы, қадірлі азамат ақынның музей-үйіне арнайы сыйымен келді. Ол кітап — қазына, Жамбыл Жабаевтың шығармалар жинағы. Бұл жинақ 1954 жылы «Жаңа өмір» журналының баспасынан төте жазу қарпімен басылып шыққан екен.

Қалибек ағамыздың қолына бұл кітап «Рухани жаңғыру: болашаққа бағдар» бағдарламасы аясында мәдени мұраларды реттеу, зерттеу жұмыстары барысында ауыл-ауылды аралап, көне-құнды қолжазба, деректерді қарастыру кезінде, мәдени мұра тұрғысынан құнды еңбектер мен пікірлерді іздестіру барысында түскен. Жетісу облысы, Панфилов ауданында тұратын қандас бауырларда көне бір кітап бар дегенді естіп, арнайы барған. Төте жазу қарпімен жазылған кітапты алғашында Құран кітап деп ойлаған. Қалибек Тұрдығазыұлы бұл кітапты көргенде төте жазудың таңбаларын байқаған, жазудан «Жамбыл Жабаев шығармалар жинағы» деген жазуды оқыған. Жамбыл ақынның шығармалар жинағы өте көне кітап, оның сыртқы мұқабасы мен біршама беттері жыртылған. Құрастырушы адам туралы деректер белгісіз. Бұл жинақ мұрағаттық деректерде және сирек кездесетін қорлар қатарындағы кітап еді.

Қалибек Тұрдығазыұлының айтуы бойынша, бұл жинақта Жамбыл ақынның әлі де жарияланбаған жырлары болуы тиіс. Алдағы уақытта осы кітаптағы деректерді жинастыру — біздің тікелей жұмысымыз болып табылады.

Ұлан ЖАРМҰХАМЕТҚЫЗЫ,

Жамбыл Жабаев атындағы әдеби-мемориалды музейінің қор сақтаушысы.

Тұсаукесер

Ерлікке тағзым - елдікке тағзым

7 мамыр — Отан қорғаушылар күніне орай және Ұлы Жеңістің 81 жылдығына байланысты ел есінде ерлік пен елдік рухты жаңғыртқан мазмұнды шаралар ұйымдастырылды. Соның бірі — соғыс ардагерлерінің ұрпақтарымен өткен кездесулер мен суретші-ақын Ә.Ысқақовтың майдан тақырыбына арналған шағын көрмесінің өтуі болды. Бұл басқосу жас ұрпақтың тарихи жадын жаңғыртып, отансүйгіштік сезімді тереңдетуге бағытталды. Мұндай тағылымды кездесулер арқылы кейінгі буын ел басына күн туған қиын-қыстау кезеңдердегі халықтың бірлігі мен қайсарлығын тереңірек түсінуге мүмкіндік алды.

Ал 12 мамыр күні Алматы қаласындағы облыстық кітапханада Ә.Ысқақовтың «Майдан мен тылда»

атты кітабының таныстырылымы өтті. Аталған еңбекте автордың тек поэзиялық туындылары ғана емес, майдан шындығын бейнелейтін графикалық суреттері де кеңінен қамтылған. Кітап соғыс жылдарындағы адам тағдырын, тыл еңбегінің ауырталығын және жеңіс жолындағы халықтың жанқиярлық рухын көркем тілмен жеткізеді. Сонымен қатар шығармада майдан мен тыл

арасындағы байланыс, аналардың сағынышы мен сарбаздардың үміті секілді терең адамгершілік тақырыптар да айрықша көрініс тапқан.

Таныстырылым аясында автордың майдан тақырыбына арналған графикалық туындыларынан құралған шағын көрме де көпшілік назарына ұсынылды. Келушілер суреттер арқылы соғыс жылдарының шынайы келбетін сезініп,

тарихи сәттерге қайта үңілгендей әсер алды. Әрбір туындыдан сол кезеңнің ауыр тынысы, жауынгерлердің қайсар мінезі мен халықтың төзімі айқын байқалып тұрды. Бұл көрме көрермендерге ерекше әсер қалдырып, өткенге тағзым жасауға жетеледі.

Бұдан бөлек Үмбетәлі Кәрібаев атындағы әдеби-мемориалды музейінің меңгерушісі Аида Әуелбекқызының ұйымдастыруымен соғыс ардагерлерінің ұрпақтарымен кездесу өтті. Ардагерлердің ерлік жолы мен тыл еңбеккерлерінің қажырлы еңбегі туралы айтылған әңгімелер жас буынға үлкен ой салды. Әсіресе, отбасылық мұра ретінде сақталған естеліктер мен деректер жастардың жүрегіне жетіп, тарихи сананың қалыптасуына ықпал етті. Олар батырлықтың тек майдан даласында ғана емес, күнделікті өмірдегі табандылық пен еңбек арқылы да көрінетінін түсінді.

Бұл шараға белгілі ақын-жазушылар, өнер қайраткерлері және студент жастар қатысып, рухани-танымдық пікір алмасты. Қатысушылар мұндай кездесулердің өскелең ұрпақты отансүйгіштікке тәрбиелеудегі маңызы зор екенін атап өтті.

Бұл тағылымды басқосулар ел тарихын ұлықтап, бейбіт күннің қадірін ұғындыруға бағытталған маңызды рухани алаңға айналды. Осындай шаралар арқылы қоғамда елге деген сүйіспеншілік, өткенге құрмет және болашаққа деген жауапкершілік сезімі нығая түседі. Ерлікке тағзым ету — тек өткенді еске алу ғана емес, ол — бүгінгі ұрпақтың рухани кемелденуіне жол ашатын маңызды құндылық.

«Атамекен-ақпарат»

ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІ ЭМОЦИЯЛЫҚ АЙТЫС АЛАҢЫНА АЙНАЛДЫ МА?

Отбасылық институттың қазіргі деңгейі көңіл көншітпейтіні белгілі. Тіпті әлемдік рекордтарды жаңартама дерсің. Кезінде отбасының мәселесін үнсіз шешетін едік. Мәселеміз жоқ емес, керісінше шаш етектен асатын. Жанжалымыз жылдар бойғы жан-жарасына ұласқандай. Дегенмен, дау көп болса да даңғазамыз аз еді. Адамдар бір-бірінің үйіндегі кикілжінді бүкіл ел болып талқыламайтын. Бір әулеттің ренішін екінші ауыл отырып сараптамайтын. Ал қазір ше? Үндемеген адам – үйдей бөледен құтылмайтындай даурыға береміз. Жұрттан жасырма деді. Ағыннан жарылып ақтарылсаң өзіңе жеңіл, жаныңа дауа табасың-мыс. Сонда бүгін не өзгерді? Өзгергені сол – даудың басын баяғы Дайрабайдың сиырынан ғана іздемейтін болдық. Бұрынғы үнсіз айтысты әлеуметтік хайпқа ауыстырдық.

Бүгін бір отбасы ажырасады – ертең ол бүкіл халықтың «жеке трагедиясына» айналады. Әлеуметтік желідегі жұлдыздардың отбасы төңірегіндегі әңгімелері де, бір тілім тортты анасына бергені үшін туған дау да, бір камзолдың қолды болғаны үшін көтерілген айқай-шу да – жай ғана жаңалық емес. Бұлар қоғамның ішіндегі әлдебір жиналып қалған ауыр демнің сыртқа шыққан дыбысын естірткендей.

Бір қарағанда, жұрт тек қызық көріп отырғандай көрінеді. Бірақ тереңірек үңілсең, халықтың ашуы бөтен біреудің өміріне емес, өзінің ішіндегі жазылмаған жарасына бағытталғандай әсер береді. Себебі, бүгінде қоғамның ішінде айтылмай қалған әңгіме көп. Жылдар бойы үндемей келген әйелдердің мұңы, іштей шаршаған еркектердің күйзелісі мен жетім өскен балалардың іші толған сағынышы бар. Бір үйдің ішінде отырып бір-бірімен сөйлесе алмайтын адамдардың өкпелерініші жатыр.

Бізде күні бүгінге дейін жан жарасын ашық айту мәдениеті болмады. Қазақы тәрбие «ішіне сақта», «сабыр қыл», «ел не дейді?» деген қағидамен жалғасты. Сол үнсіздік ұрпақтан ұрпаққа өтті. Енді сол жиналған эмоция әлеуметтік желіден жарылып шығып жатыр. Қазір халық біреудің өмірін емес, өзінің ішкі ауырсынуын талқылап отыр. Ажырасқан отбасы, ынжық келін, мейірімсіз әке, тәкаппар ене туралы пікір жазып отырған оқырман, бәлкім, өз өмірінде еленбей қалған шығар? Кешегі күнгі әлеуметтік желідегі бір тілім торттың дауы – ана мен баланы айыптап, ене мен келіннің арасын алшақтатып үлгерді ме әлде орынсыз үкім шығарып, адал ниетін теріс арнаға бұрды ма? Ол жағын ешкім ойлап бас қатырмайды. Баян Есентаеваны бір күнде жек көріп, келесі күні батырға айналдырған қоғам –

бәлкім, өзі мейірімге, кешірімге шөлеп отырған шығар. Халықтың хас сұлуы болған Меруерт Өтекешованың үлкен қаржылық дағдарыста екенін, қолдауға мұқтаж екенін аңғармаған жұрт камзолдың қолды болғанын қалай назардан тыс қалдырмады? Өйткені халық бүгін эмоциялық және рухани, сондай-ақ, психологиялық дағдарысқа ұшырағандай. Ашу-ызаға бейім агрессор әрі ой-парасаты жұтаң адамға айналып барады. Қайткен күнде де біреуді айыптау мен мінін теруге асығып тұратынымыз өкінішті.

Осындай айқай-шу мен даңғаралықтың салдары біздің қоғамға тағы бір иллюзияны енгізгендей. Жаңбырдан кейінгі пайда болған саңырауқұлақтай бәріміз психолог болып кеттік. Әлеуметтік желінің ашық кеңістігі псевдопсихологтар мен отбасылық эксперттерге толып жатыр. Бірі еркектің психологиясын үйретеді. Бірі әйел энергиясын сатады. Бірі «бай болудың санасын» ашады. Бірі «токсик адамдардан құтылудың» жолын көрсетеді. Бәрі бір-бір коучтар мен мотиваторлар. Бірақ, солардың барлығы дерлік сауатты, кәсіби маман ба? – деген сұрақ туындайды. Бір апталық ақыл-кеңесі 400-500 мың өтемақыны талап ететін псевдопсихологтар шынымен де адам жанын емдей алады ма? Бұл күмәнді мәселе.

Адам жанының рухани әлсіздігі – үлкен нарыққа айналды. Ішкі қорқынышы мен жалғыздығы, сүйікті болғысы келген арманы, тіпті травмасының өзі бүгінде сатылым әкелетін үлкен контентке айналып үлгерді. Әлсіздік құрбандығынан арыла алмай жүргенде қалайша әлеуметтік желідегі алаяқ коучтардың құрбанына айналғанын өздері де сезбей қалатын секілді.

Бүгін біреу reels түсіреді. «Сізді ешкім бағаламаса – кетіңіз», «токсик ененің 5 белгісі», «тез байып кетудің 10 ережесі» деген секілді 30 секундтық роликтер адамды еліктірмей қоймайды. Тіпті соңғы уақыттарда «фризык-несібе өздігінен келсін десең мына дұғаны 114 рет қайтала», «1 дұғаның көмегімен Дубайдан үй алдым» деген секілді маркетингтік жүйенің жөнсіз контенттері миллион қаралым жинауда. Себебі адамдар қазір ақыл іздеп жүрген жоқ. Адамдар ішкі жандүниесімен үйлесетін рухани дауыс іздеп жүр.

Мұндай көріністен халықтың шынымен де психологқа мұқтаж екендігін аңғару қиынға соқпайды. Бірақ ең қорқыныштысы – сол мұқтаждықты пайдаланып, кәсіп көзіне айналдырғандардың көпшілігіне кәсіби біліктілік жетпей тұр. Халықтың жан жарасы тым терең. Оны мотивациялық цитатамен емдеу мүмкін емес. Біздегі мәселе «өзінді жақсы көр» деген бір ауыз сөйлемнен асып кеткен. Мұндай қоғамда тұтас ұрпақтың ішкі жалғыздығы жиналып қалған.

Осыдан кейін тағы бір сұрақ туындайды. Шынайы маман, кәсіби психологтар қайда? Неге біз оларды көрмейміз? Неге эфирде көбіне айқайлайтындар жүреді де, нағыз кәсіби мамандар үнсіз тасада қалды?

Мәселенің ашығы кәсіби психология – хайп емес. Ол ешқашан тез нәтиже уәде етпейді. Адамның жанын ерекше нәзіктікпен ақырын емдеудің жолын қарастырады. Ал әлеуметтік желіге мұндай баяу дүние өтпейді. Қазір қарап тұрсаң барлық адам жылдам нәтижені қалайды. Тез мотивация, тез ажырасу, тез байлық. Сондағы

ел аңсаған шынайы бақыт қайда жасырулы? Адамның жанын – алгоритмдермен жүйелеу ақыматтық болар?

Кейде ойлайсың... Бізге мүмкін бұрынғы заманда көрініс тапқан ақсақалдар алқасы институтын қайта жаңғырту керек пе еді?

Бір кезде қазақтың әр ауылында сөзіне тоқтайтын қария болатын. Адамдар психологқа емес, ақсақалға баратын. Себебі ол жерде тек ақыл емес, өмірдің иісі бар еді. Көргені бар адам сөйлейтін. Ал қазір ше? Қазір сол екі буынның арасы алшақтап кеткендей. Жастар «ескі көзқарас» деп үлкеннің сөзін қабылдамайды. Үлкендер «бұзылған заман» деген оймен жастардың болашағына алаңдайды. Қазір тіпті шынайы ықыласпен қол жайған аудиторияға келісті бата бере алатын ақсақалдар азайды. Өзі қартайса да, сөзі қарттыққа сай келмейтін қариялар жоқ емес. Бұл әрине ұрпақ сенімін әлсіретіп, мәселені одан ары ушықтыра түсетіні бар.

Бір отбасында ақсақалды қария да, жасөспірім бала да бар. Бірақ, екі буын бір үйде тұрғанымен, екі түрлі әлемде өмір сүріп жатқандай.

Негізгі мәселе мынада, бүгінгі жастардың да, кешегі қарияның да көңілі тыныш емес. Алаңдаушылық пен агрессорлық әрекет белең алған күндерде ғұмыр кешудеміз. Демек, екі жақтың да айтар шындығы бар. Дегенмен, қазіргі уақытта біз үшін бірін-бірі жеңуге тырысатын емес, тыңдай алатын, сыйлай алатын қоғам керек. Бұл тұрғыда ақсақалдар алқасын қайта жандандырып қана қою жеткіліксіз. Себебі бүгінгі адамның жарасы күрделірек. Оған әрі кәсіби психология, әрі ұлттық сана, әрі адамдық жылу керек.

Бәлкім, қазақ қоғамы қазір дәл сондай өткелдің үстінде тұрған шығар. Бір жағында – бір reels-пен тәрбиеленген буын, екінші жағында – үнсіз шыдаумен өмір сүрген ғұмыр. Ортасындағы жетпей тұрғаны өзара түсіністік.

Бүгінгі қоғам ашулы. Бүгін халық тез үкім шығарады. Тез жек көріп, тез табысады. Өйткені жұқарған жүйені әлеуметтік желідегі «мінсіз өмір» мен сатылымдық контентке негізделген «жылдам нәтиже» басқарып отыр. Ал жұқарған жүйе – кез келген тортты трагедияға, бір камзолды ұлттық дауға, ажырасқандар өмірін әлеуметтік талқыға айналдырып жібере алады. Біздің қоғамға керегі бұл емес. Бізге ең қажетті дүние – жәй ғана саналы қоғам мен парасатты ақыл-ой, өзін-өзі бағалай алатын бақытты адамдар мен шынайы қамқорлық қасиет қана.

Жәния ТӨЛЕГЕН

Алкоголь – денсаулық пен қоғамға төнген қауіп

Алкогольді сусындарды шамадан тыс тұтыну – қазіргі қоғамдағы өзекті мәселелердің бірі. Оның адам ағзасына тигізетін зияны орасан зор. Сонымен қатар бұл сусындар әлеуметтік жағдайға да кері әсерін тигізуде. Сондықтан осы мәселе тек жеке адамның емес, тұтас қоғамның алаңдаушылығын тудыруы тиіс.

Ең алдымен, алкоголь бауырға үлкен зиян келтіреді. Ол бауыр жасушаларын бұзып, майлы дистрофия, алкогольдік гепатит және цирроз сияқты ауыр аурулардың дамуына себеп болады. Ал бұл дерт адам өміріне тікелей қауіп төндіреді.

Жүрек-қан тамырлары жүйесіне де әсері айтарлықтай. Алкогольді жиі қолдану жүрек бұлшықетін әлсіретіп, қан қысымының көтерілуіне алып келеді. Нәтижесінде инфаркт пен инсульттің қаупі бірнеше есе артады.

Сонымен қатар, алкоголь ми мен жүйке жүйесіне кері әсер етеді. Ол ми жасушаларын жойып, адамның есте сақтау қабілетін төмендетеді, ойлау мен шоғырлану деңгейін әлсіретеді. Ұзақ уақыт ішімдікке әуестік депрессия, мазасыздық секілді психикалық бұзылыстарға әкелуі де мүмкін.

Асқорыту жүйесі де зардап шегеді. Алкоголь асқазанның шырышты қабатын тітіркендіріп, гастриттің дамуына себеп болады. Сонымен бірге ұйқы безінің қабынуына, яғни панкреатитке алып келеді.

Алкогольдің тағы бір қауіпті жағы – тәуелділік қалыптастыруы. Уақыт өте келе адам психологиялық және физикалық тұрғыдан ішімдікке тәуелді болып қалады. Бұл жағдай отбасылық кикілжіндерге, жұмыссыздыққа, қаржылық қиындықтарға әкеліп соғады.

Ғылыми зерттеулер алкогольдің қатерлі ісік ауруларының даму қаупін арттыратынын дәлелдеген. Атап айтқанда, ауыз қуысы, өңеш,

бауыр, сүт безі және ішек қатерлі ісіктері жиі кездеседі. Бұған қоса, алкогольдің калориясы жоғары болғандықтан, ол артық салмақ пен семіздікке де себеп болады.

Эмоционалдық тұрғыдан алғанда, алкоголь адамға жалған сергектік сыйлайды. Бастапқыда көңіл-күйді көтергендей әсер қалдырғанымен,

кейін мидағы серотонин мен дофамин деңгейі төмендеп, керісінше депрессия мен үрей күшейеді. Сонымен бірге ішімдік адамның өзін-өзі бақылауын әлсіретіп, агрессия мен ызақорлықты арттырады. Мұндай жағдайда адам түрлі құқық бұзушылықтарға немесе жазатайым оқиғаларға жиі ұрынады.

2026 жылдың басындағы жағдай бойынша Қазақстанда алкогольді тұтыну салдарынан тәуелділікпен динамикалық бақылауда 91 349 адам ресми түрде тұр. ҚР Денсаулық сақтау министрлігі мен ұлттық статистика бюросының деректері соңғы

есепті кезеңдегі мынадай негізгі көрсеткіштерді ұсынууда.

- Ерлер: 76 175 адам (83,4%);
- Әйелдер: 15 174 адам (16,6%);
- Кәмелетке толмағандар: 131 жасөспірім.

Бір жыл ішінде маскүнемдіктен стационарлық емдеудің толық курсынан 23 820 азамат өтті, ал сот

шешімі бойынша мәжбүрлеп емдеуден 2 991 адам өтпек.

ДДҰ-ның өзекті есептері бойынша (global Status Report on Alcohol and Health) Қазақстан жан басына шаққанда жылына 5,37 литр таза алкоголь көрсеткішімен әлемде 88-ші орында. Бұл Ресейдің (10,51 л) немесе еуропа елдерінің (Румыния – 17,06 л) көрсеткіштерінен едәуір төмен, бірақ Орталық Азия көршілеріне қарағанда (Қырғызстан – 3,92 л, Өзбекстан – 2,06 л) жоғары.

ҚР Ұлттық статистика бюросының мәліметі бойынша, өткен жылы қазақстандықтардың

алкоголь сатып алуға нақты шығындары (инфляцияға түзетіле отырып) 22%-ға қысқарды. Тұтынушылық сұраныстың төмендеуі 2012 жылдан бергі ең күшті болды.

Асфендияров атындағы ҚазҰМУ-дың әлеуметтік сауалнамаларына сәйкес, әрбір бесінші дерлік ішетін азамат (шамамен 20%) сертификатталмаған немесе үйде жасалған алкогольді ішеді, бұл ауыр уытты уланудың негізгі себебі болып табылады.

Денсаулық сақтау министрлігі теріс тенденцияны атап өтті. Алкогольді ішетін жасөспірімдердің үлесі соңғы жылдары 3,5% – дан 7%-ға дейін өскен. Ал елдегі алғашқы алкоголь сынамасының орташа жасы 14 жасқа дейін төмендеген.

Жамбыл ауданы бойынша жүргізілген деректер де бұл мәселенің өзектілігін көрсетеді. Мәселен, 2025 жылы аудан бойынша алкоголизм және наркологиялық есепте 193 адам тіркелсе, 2026 жылы бұл көрсеткіш 180 адамды құраған. Бұл – белгілі бір деңгейде оң динамиканы көрсеткенімен, мәселенің толық шешілмегенін аңғартады. Әрбір тіркелген адам – бір отбасының тағдыры, бір қоғам мүшесінің мәселесі екенін ұмытпауымыз керек.

Сондықтан алкогольдің зияны туралы түсіндіру жұмыстарын күшейтіп, салауатты өмір салтын насихаттау – уақыт талабы. Өсіресе жастар өз денсаулығына жауапкершілікпен қарап, зиянды әдеттерден аулақ болғаны абзал. Тек сонда ғана біз дені сау, рухы мықты қоғам қалыптастыра аламыз.

Ә.КҮМІСБЕКҚЫЗЫ,

Жамбыл аудандық көпбейінді ауруханасының Салауатты өмір салтын қалыптастыру кабинетінің маманы.

Қазақстан Республикасының
Премьер-министрі
Олжас Бектенов
Мемлекет
басшысының «Таза Қазақстан»

Олжас Бектенов Президенттің «Таза Қазақстан» бастамасын жүзеге асыру бойынша отырыс өткізді

бастамасын жүзеге асыру барысына мониторинг жүргізу жөніндегі орталықтың кезекті отырысын өткізді. Онда өңірлерде тиісті Тұжырымдаманы жүзеге асыру барысы, волонтерлік қозғалысты қолдау жөніндегі шаралар, сондай-ақ экологиялық туризмді дамыту жайы қаралды.

«Баршаңызға мәлім, «Таза Қазақстан» ұғымы жаңа Конституцияның негізгі қағидаттарының біріне айналды. Атап айтқанда, қоршаған ортаны қорғау, халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру және табиғатқа деген қамқорлық құндылықтары басым міндеттер ретінде айқындалып отыр. Бұған дейін бекітілген «Таза Қазақстан» тұжырымдамасында экологиялық саясатты жүзеге асырудың негізгі буыны ретінде жергілікті атқарушы органдарға маңызды рөл жүктелген», – деп атап өтті Олжас Бектенов.

Алматы қаласының әкімі Дархан Сатыбалдының ақпараты бойынша мегаполисте экологиялық акцияларға 146 мың адам қатысқан. 126 жерде 7 жалпықалалық сенбілік өткізіліп, 18 мың текше метр қалдық шығарылған. Биылғы сәуір айынан бастап қалада санитарлық күтімнің «Бір аудан – қасбеттен қасбетке дейін бір мердігер» атты жаңа моделі енгізілді. Бұл тәсіл аумақты жинау, қадағалау сапасын және тұрғындардың өтініштеріне жауап берудің жеделдігін арттыруға мүмкіндік береді. Көгалдандыру аясында 1,4 млн-нан астам жасыл желек отырғызылды. Қаланың сәндік-гүлді безендірілуі бойынша жұмыстар жүргізілуде. Осы жылдан бастап гүлмен көгалдандыру алаңы екі есеге, яғни 450 мың шаршы метрге ұлғайтылды. Сонымен қатар, биыл экологиялық тәжірибелер мен қалдықтарды бөлек жинау мәдениетін насихаттайтын алғашқы мобильді экотрак іске қосылды. Экотрак спорттық және мәдени іс-шараларда белсенді қолданылып, қатысушылар мен қонақтарды экологиялық бастамаларға тартуға ықпал етеді.

Алматы облысында экологиялық іс-шараларға 271 мыңнан астам адам қатысып 98,1 мың ағаш отырғызылды және 6,4 мың тонна қалдық жиналды. Алматы облысының әкімі Марат Сұлтанғазиев «Барыс» және «Көшпенділер» жопарктерінің жобаларын жүзеге асыру барысы туралы баяндады. Қарасай ауданында қуаты 450 мың тонна болатын Kaz Waste Conversion қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу зауытының құрылысы жалғасуда. Freedom Holding компаниясымен бірлесіп туристік инфрақұрылымды абаттандыру жұмыстары жүргізілуде. Қонаев қаласында ұзындығы 1 шақырым жағажай жаңартылды, коммуналдық жағажайларда да жұмыстар жалғасуда, сондай-ақ Кеген ауданының «Көлсай көлдері» табиғи паркінің, Райымбек ауданының «Тас Төбе» жотасының, «Тұзкөл» көлінің және Қаскелең өзенінің бойындағы аумақтарды абаттандыру бойынша жобалар жүзеге асырылуда.

Қабылданып жатқан шаралардың тиімділігін айқындау үшін Экология және табиғи ресурстар министрлігі 5 негізгі көрсеткіш аясында «Таза Қазақстан» бастамасын жүзеге асыру бойынша өңірлердің пилоттық рейтингін жасады. Онда халықты ТҚК жинау және әкету қызметімен қамту деңгейі, қалдықтарды қайта өңдеу және кодеге жарату үлесі, ТҚК полигондарының үлесі, халықтың экологиялық акциялармен қамту үлесі және ТазаQazBot жүйесі арқылы түскен өтінімдердің орындалу деңгейі ескерілген.

Премьер-министр Олжас Бектенов барлық өңір әкімдіктеріне Президент бастамасын жүзеге асыру тиімділігін арттырып, әрбір бағыт бойынша көрсеткіштерді жақсарту үшін тиісті шаралар қабылдауды тапсырды.

<https://primeminister.kz>

Қазақстан Республикасының орта білім беру жүйесіне жасанды интеллектті ендіру жөніндегі шаралар туралы

2026 жылғы 12 мамырда Ел Президент Қасым-Жомарт Тоқаев №1274 Жарлыққа қол қойып, еліміздің орта білім беру жүйесіне жасанды интеллекттің кеңінен енгізуге бағытталған маңызды шешім қабылдады. Бұл құжат Қазақстанның білім беру саласын жаңа технологиялық деңгейге көтеруді көздейтін стратегиялық қадам ретінде бағаланып отыр. Жарлықтың негізгі мақсаты – адами капиталды дамытуға негізделген заманауи, инновациялық білім беру жүйесін қалыптастыру және жасанды интеллект мүмкіндіктерін оқу процесіне тиімді енгізу арқылы білім сапасын арттыру.

Құжатқа сәйкес, 2026-2029 жылдарға арналған кешенді іс-шаралар жоспары әзірленіп, орта білім беру жүйесінде жасанды интеллекттің қолданудың нақты бағыттары айқындалады. Атап айтқанда, дербес оқыту тетіктерін енгізу, цифрлық инфрақұрылымды жаңғырту, педагог кадрларды даярлау және қайта даярлау жүйесін жетілдіру, сондай-ақ білім алушылардың дербес деректерін қорғау мәселелері басты назарға алынады. Бұл бастама әр оқушының жеке қабілеті мен оқу қарқынын ескеретін икемді білім беру моделін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Жарлықта қала мен ауыл мектептері арасындағы білім сапасындағы алшақтықты азайту мәселесі де ерекше аталған. Осы мақсатта

пилоттық жобалар іске қосылып, халықаралық деңгейдегі сарапшылардың, соның ішінде жасанды интеллект саласының маманы Ли Кай-Фудың ұсынымдары негізінде нақты шешімдер әзірленбек. Бұл тәсіл білім беру жүйесін әлемдік озық тәжірибелермен ұштастыруға жол ашады.

Сонымен қатар, 2026 жылдың тамызына дейін мектептердің техникалық базасын жаңарту, оның ішінде жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз ету міндеті қойылып отыр. Бұл цифрлық білім беру ресурстарына тең қолжетімділікті қамтамасыз етудің негізгі шарты ретінде қарастырылған. Ал 2026 жылдың қыркүйегіне дейін орта білім беру жүйесінде жасанды интеллекттің қолдану стандарттары бекітіліп, білім беру контентін генерациялау, оқу нәтижелерін бағалау және академиялық адалдықты сақтау тәртіптері нақты реттеледі.

«Әділет» партиясы әділетті әрі заманауи Қазақстан құру бағытын жариялады

7 мамыр күні Астанада өткен «Әділет» партиясының құрылтай съезінде әділеттілік, жауапкершілік, меритократия және құқықтық мәдениетті дамыту қағидаттарына негізделген саяси бағдарлама таныстырылды, деп хабарлайды Zakon.kz тілшісі.

Жиын барысында делегаттар ұйымның ресми атауын – «Әділет» саяси партиясы» қоғамдық бірлестігі деп бекітіп, оның жарғысы мен бағдарламасын қабылдады, сондай-ақ партияның басшылық органдары мен төрағасын сайлады.

Айта кетейік, «Әділет» партиясы өзін Президенттің реформалар бағытын қолдаушы ретінде жариялады.

Партия төрағасы болып Айбек Дәдебай сайланды. Делегаттар алдында сөз сөйлеген «Әділет» партиясының жаңадан сайланған төрағасы партия жұмысының басты бағытын айқындап берді. «Біздің бағдарламаның ерекшелігі – партия әділеттілік идеологиясына және жаңа Конституция құндылықтарына сүйенетінін атап көрсетіп, нақты міндеттемелерді өз мойнына алады. Партияның негізгі құндылықтары ретінде әділеттілік, патриотизм, еңбекқорлық, жауапкершілік және прогресс айқындалды. Мұндағы әділеттілік – азаматтарға тең мүмкіндік беру, мемлекеттің қоғамға адал қатынасы және әр адамның құқығын қорғау дегенді білдіреді. Патриотизм – тек елді сүю емес, оның дамуы үшін адал еңбек етуге дайын болу. Еңбекқорлық – адал еңбекке құрметпен қарап, қоғамға пайдасын тигізетін адамдарды қолдау. Жауапкершілік – билік те, азаматтар да өз әрекеттеріне жауап беруі тиіс деген ұстаным. Ал прогресс – алға ұмтылу, жаңғыру және ескі көзқарастардан бас тарту», – дейді.

Саясаттанушы Марат Шибұтовтың айтуынша, бағдарламада партияның қандай құбылыстарға қарсы екеніне де ерекше назар аударылған. Бұл жағынан «Әділет» басқа саяси бірлестіктерден ерекшеленеді.

«Мемлекеттік басқару саласында партия жалған белсенділікке, жауапсыздыққа және

популизмге қарсы күреседі. Яғни әдемі сөздер мен көзбояушылықтың орнына қоғамға түсінікті нақты нәтиже болуы керек. Экономикада партия бюджет қаржысын ысырап етуге, монополияға және шикізаттық даму моделіне қарсы. Бұл өте маңызды мәселе, өйткені Қазақстан тек табиғи ресурстарды өндірумен шектелмей, шағын және орта бизнесті, сондай-ақ адами капиталды дамытуы қажет. Экономика бүкіл қоғамның игілігі үшін жұмыс істеуі тиіс. Әлеуметтік салада партия мемлекет шынымен қолдауға мұқтаж азаматтарға көмектесуі керек деп санайды. Сонымен қатар жауапкершілік, еңбекқорлық және дербестік мәдениетін қалыптастыру қажет. Сондай-ақ әлеуметтік жағдайына, шыққан тегіне, тіліне, жынысына және өзге де белгілеріне қарай адамдарды кемсітуге жол берілмеуі тиіс. Қоғамдық салада партия архаизацияға, құқықтық нигилизмге және араздықты қоздыруға қарсы. Бұл қоғам заң мен тәртіпке, өзара құрмет пен азаматтық келісімге негізделіп дамуы керек дегенді білдіреді», – деді спикер.

А.Дәдебай «Әділет» партиясының басты міндеттерінің бірі құқықтық мәдениетті дамыту екенін атап өтті.

«Партия философиясы бірнеше қағидатқа негізделген. Бірінші қағидат – ынтымақтастық пен жасампаздық. Бұл қоғам дамуға қажетті жағдайларды бірлесіп қалыптастыруы керек

Жарлықта педагогтердің рөліне ерекше мән берілген. Жасанды интеллект мұғалімді алмастырмайтыны, керісінше оның кәсіби қызметін толықтыратын қосымша құрал ретінде пайдаланылатыны атап өтілген. Осыған байланысты мұғалімдердің үздіксіз кәсіби дамуын қамтамасыз етуге бағытталған арнайы шаралар жоспары әзірленбек.

Білім беру саласында дербес деректерді қорғау және оқу контентінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкестігін қамтамасыз ету мәселелері де қатаң бақылауға алынады. Бұл оқушылардың қауіпсіз цифрлық ортада білім алуына жағдай жасайды.

Жарлықты іске асыру барысында Астана, Алматы, Шымкент қалалары мен облыс әкімдіктері өңірлік жоспарлар әзірлеп, кешенді іс-шараларды жүзеге асыруға қатысады. Бұл орталық пен жергілікті органдар арасындағы өзара үйлесімді жұмысты күшейтіп, реформаның тиімді орындалуына ықпал етеді.

Жалпы алғанда, қабылданған бұл Жарлық Қазақстанның білім беру жүйесін түбегейлі жаңғыртуға бағытталған маңызды бастама болып табылады. Жасанды интеллект технологияларын оқу процесіне енгізу арқылы ел болашақта цифрлық экономика талаптарына сай, бәсекеге қабілетті, білімді ұрпақ қалыптастыруды мақсат етеді.

[«Атамекен-ақпарат»](https://kaz.zakon.kz/)

легенді білдіреді. Екінші қағидат – идеялар мен құндылықтардың үстемдігі. Яғни саясат нақты әрі түсінікті идеялар мен қағидаларға сүйенуі тиіс. Үшінші қағидат – меритократия. Бұл мемлекетте адамның білімі, еңбегі, қабілеті мен жетістігі арқылы лайықты табысқа жетуіне мүмкіндік беретін жүйе қалыптасуы керек деген сөз. Төртінші қағидат – желілік ұйым қағидаты. Яғни адамдардың бірігіп, ұсыныстар айтып, қоғамдық өмірге белсенді қатысуына мүмкіндік беретін заманауи өзара іс-қимыл формасы», – деді ол.

Ол осылайша «Әділет» партиясының бағдарламасы әділетті, жауапты әрі заманауи Қазақстан қалыптастыруға бағытталғанын атап өтті.

«Бағдарламаның негізгі идеясы – елге ұрандармен популизм емес, нақты құндылықтар, адал саясат, тиімді басқару және азаматтардың белсенді қатысуы қажет. Қорытындылай келе, «Әділетті Қазақстан» – билік қоғам алдында жауап беретін, экономика елдің дамуына қызмет ететін және азаматтар болашақ үшін өз жауапкершілігін сезінетін мемлекет. Ұсынылған бағдарламаға сәйкес, «Әділет» партиясы дәл осындай «Әділетті Қазақстанды» құруды мақсат етеді. Назарларыңызға рақмет, бағдарламамызды қолдауға шақырамын», – деп түйіндеді спикер.

2026 жылғы 15 сәуірде бастамашыл топ «Әділет» атты жаңа саяси партия құру ниеті туралы ресми мәлімдеме жасаған болатын. Ал 16 сәуірде партияның ұйымдастыру комитеті Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінен жаңа саяси бірлестік құру туралы хабарламаның тапсырылғанын растайтын құжат алғанын ресми түрде жариялады.

<https://kaz.zakon.kz/>

Ұлтқа қызмет

Әдеп кодексінің маңыздылығы

Тұтас бір қоғамда тіршілік етіп отырған соң ондағы қарапайым адамдар белгілі бір әдепке сай қарым-қатынас жасайтыны белгілі. Ал, күнделікті қызметінде тұрғындардың түрлі уәждеріне құлақ асып, олардың мәселелерімен айналысатын мемлекеттік қызметшілерге тиісті әдеп нормаларын сақтау басты міндет.

Мемлекеттік қызметшілердің басты ережесі саналатын Әдеп кодексі Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы №153 «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдептілік нормаларын және мінез-құлық қағидаларын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» Жарлығымен бекітілген.

Бұл кодекс мемлекеттік қызметкерлердің қызметтегі және күнделікті өмірдегі жүріс-тұрыстарының жаңа стандартын түзді. Негізінен мемлекеттік қызметшілер жұмыс уақытынан бос уақыттарында да Әдеп кодексін қатаң ұстауы міндетті. Демек қызметкер барынша сыпайы, өзінің лауазымдық артықшылығын жеке басының пайдасы үшін қолданбай, кез-келген сәтте сабырлы, ұқыпты болғаны жөн.

Сондай-ақ мемлекеттік қызметшілер жеке өмірінде де аңдап басып, өз ісімен өзгеге үлгі

болуды естен шығармағаны абзал. Олардың күн-делікті міндеті қарапайым адамдармен қарым-қатынас жасау арқылы жүзеге асырылатынын ескерсек, мемлекеттік қызметшіге кәсіби біліктілікпен қатар адамгершілік қасиеттер де ауадай қажет. Қалай десекте, мемлекеттік қызметшінің күнделікті өмір салты тиісті заң талаптарына сай болғаны дұрыс. Демек, Әдеп кодексі бүгінгі таңдағы мемлекеттік қызметшінің жеке бет бейнесін көрсететін айна екенін ұмытпауымыз қажет.

Сондықтан, әрбір мемлекеттік қызметші қызметтік әдепті сақтау үшін барлық қажетті шараларды қолдануы тиіс, ал қоғам мемлекеттік қызметшіні өз күш-жігерін, білімін және атқарып отырған кәсіби қызметіндегі тәжірибесін сала отырып, адал өз Отанына – Қазақстан Республикасына қызмет ететіндігіне сенуі қажет.

Мадияр ИСЕБАЕВ,

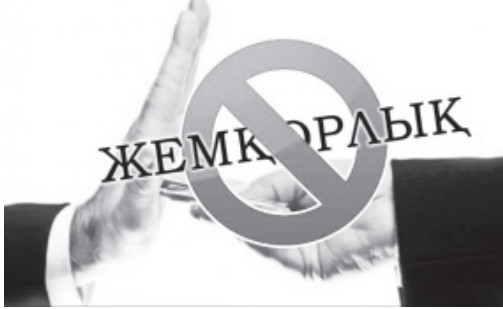
Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы облысы бойынша департамент басшысының орынбасары, Әдеп жөніндегі кеңесі хатшылығының меңгерушісі.

Сыбайлас жемқорлық – кез келген мемлекеттің дамуына кедергі келтіретін қауіпті құбылыс. Ол қоғамның сенімін әлсіретіп, әділдік пен заң үстемдігіне нұқсан келтіреді. Парақорлық жайлаған жерде адал еңбек бағаланбай, халықтың билікке деген сенімі төмендейді. Сондықтан жемқорлықпен күрес – тек мемлекеттік органдардың ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ міндеті.

Сыбайлас жемқорлық – қоғам дерті

Қазіргі таңда елімізде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бағытында көптеген жұмыстар атқарылып келеді. Мемлекеттік қызметтің ашықтығы артып, цифрлық жүйелер енгізілуде. Бұл адам факторын азайтып, заңсыз әрекеттердің жолын кесуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жастар арасында адалдық пен әділдік құндылықтарын насихаттау жұмыстары күшейіп келеді.

Жемқорлықтың тамыры көбіне немқұрайлылық пен заңды сақтамаудан басталады. Кейбір адамдар мәселені оңай жолмен шешуге тырысып, пара ұсынуды қалыпты жағдай ретінде қабылдайды. Алайда мұндай әрекет қоғамды іштен ірітетінін ұмытпауымыз керек.

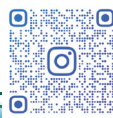

Әр азамат заңды құрметтеп, адал еңбек ету арқылы ғана елдің болашағына үлес қоса алады. Адалдық – адам бойындағы ең асыл қасиеттердің бірі. Әділ қоғам құру үшін әркім өз ісіне жауапкершілікпен қарап, парақорлыққа қарсы азаматтық ұстаным танытуы қажет. Сонда ғана біз заң үстемдік құрған, болашағы берік мемлекет қалыптастыра аламыз.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес – бір күндік науқан емес. Бұл – үздіксіз жүргізілетін маңызды жұмыс. Қоғам болып жұмылғанда ғана біз жемқорлықсыз жарқын болашаққа қадам басамыз.

Ақниет ТУМАТАЕВ,

Жамбыл ауданы әкімінің орынбасары.

Чемпионмен кездесу – жас ұрпаққа үлкен дем

Құттықтаймыз!

Ұзынағаш ауылының тұрғыны, аяулы ана, ардақты әже – **Уразгүль ДАУЛЕТМУРАТОВАНЫ**

15 мамыр – 81 жасқа толған мерейтойымен шын жүректен құттықтаймыз. Сіз саналы ғұмырыңызды ұрпақ тәрбиесіне арнап, 30 жыл бойы орыс тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі ретінде жемісті еңбек еттіңіз. Ұстаздық жолдағы адал еңбегіңіз бен кәсіби шеберлігіңіз үшін алған көптеген Алғыс хаттарыңыз бен марапаттарыңыз – өмірлік еңбегіңіздің айқын көрінісі.

Сіз тек білікті ұстаз ғана емес, отбасының ұйытқысы, әулеттің ақылшысы болып келесіз. Бүгінде бала-шағаңызға қамқорлық пен мейірім сыйлап, отбасыңыздың берекесі мен бірлігінің алтын дінгегіне айналдыңыз.

Осы мерейлі жасыңызда деніңізге саулық, отбасыңызға амандық, шаңырағыңызға шаттық пен бақ-береке тілеп, ұрпағыңыздың қуанышын көріп, әрдайым абырой биігінен көріне беріңіз деген ақжарма лебізімізді арнаймыз.

Ізгі тілекпен: **Жолдасы – Құдайберген, балалары – Сәбит, Серік, қыздары – Ботагөз, Феруза, келіндері мен немерелері.**

Ақсеңгір округінде орналасқан Көкдала ауылындағы негізгі орта мектепте оқушылар үшін есте қаларлық ерекше кездесу ұйымдастырылды. Мектеп қонағы ретінде қазақ елінің мақтанышы, Сидней Олимпиадасының чемпионы, әлемге танымал боксшы Ермахан Ибраимов келіп, ұстаздар және оқушылармен тағылымды жүздесу өткізді. Ауыл мектебінде өткен бұл рухани кеш жас буынға зор әсер сыйлап, олардың спортқа деген қызығушылығын арттырған маңызды шаралардың біріне айналды.

Қазақ спортының тарихында өшпес із қалдырған Ермахан Ибраимовты мектеп ұжымы мен оқушылар ерекше ықыласпен қарсы алды. Чемпионмен жүздесуге келген оқушылардың қуанышында шек болмады. Себебі олар теледидардан ғана көріп жүрген атақты спортшымен бетпе-бет кездесіп, еркін әңгімелесуге мүмкіндік алды.

Кездесу барысында Ермахан Ибраимов өзінің балалық шағы, спортқа алғаш қадам басқан кезі, жеңіске жету жолындағы қиындықтары мен табандылығы туралы кеңінен әңгімеледі. Ол үлкен жетістікке жету үшін адам бойында ең алдымен еңбекқорлық, төзімділік, тәртіп пен өз-өзіне деген сенім болуы керектігін атап өтті. Чемпионның өмір жолы мен айтқан ойлары оқушыларға ерекше мотивация сыйлады.

– Спорт адамды шыңдайды. Жеңіс оңайлықпен келмейді. Әр жетістік – маңдай тер мен табанды еңбектің жемісі. Сондықтан қандай мамандық иесі болсаңдар да, алдыға мақсат қойып, соған ұмтылудан ешқашан шаршамандар, – деді чемпион жастарға арнаған сөзінде.

Шара барысында оқушылар көкейлерінде жүрген көп сауалдарына тұщымды жауап алды.

Олимпиада чемпионының күнделікті жаттығуы, жарыс алдындағы дайындығы мен жеңіске деген сенімі жайлы әңгімелері балалардың қызығушылығын арттырды. Кейбір оқушылар болашақта спорт саласында үлкен жетістіктерге жетуді армандайтындарын айтып, чемпионнан ақыл-кеңес алды.

Кездесуде мектеп оқушылары спорттық өнерлерін көрсетіп, қонаққа жылы лебіздерін білдірді. Өз кезегінде Ермахан Ибраимов ауыл балаларының талпынысына ризашылығын білдіріп, олардың арасынан болашақ чемпиондар шығатынына сенім білдірді. Ал мектеп әкімшілігі құрметті қонаққа ризашылығын айтты.

Осындай кездесулер жас ұрпақтың бойында патриоттық сезімді қалыптастырып қана қоймай, олардың өмірге деген көзқарасын өзгертіп, үлкен арманға жетелейтіні анық. Әсіресе ауыл мектептеріндегі балалар үшін танымал тұлғалармен жүздесу – болашаққа деген сенімдерін нығайтатын маңызды сәттердің бірі.

Берік ДЮСЕБАЕВ,

Көкдала ауылындағы негізгі орта мектебінің дене шынықтыру пәні мұғалімі.

Батырхан МЕНДЕБАЙҰЛЫ

Жамбыл ауданының қадірлі азаматы, ел ағасы, білікті басшы, ауыл шаруашылығы саласының ардагері, Қазақстан Республикасының «Құрмет» орденінің иегері, Алматы облысының және Жамбыл ауданының Құрметті азаматы, аудандық Ардагерлер ұйымының төрағасы Батырхан Мендебаев дүниеден өтті.

Батырхан Мендебайұлы – саналы ғұмырын ел игілігіне, ауыл шаруашылығы саласын дамытуға, ауданның әлеуметтік-экономикалық өркендеуіне арнаған абзал азамат. Ол еңбек жолын қарапайым маман ретінде бастап, ұзақ жылдар бойы түрлі жауапты қызметтерді абыроймен атқарып, ауыл шаруашылығы өндірісін дамытуға, асыл тұқымды мал шаруашылығын өркендетуге, елдің әл-ауқатын жақсартуға сүбелі еңбек сіңірді.

Сонымен қатар, халық сеніміне ие болып, ұзақ жылдар бойы аудандық және облыстық мәслихат депутаты ретінде қоғамдық жұмыстарға белсене араласты. Ардагерлер ұйымының төрағасы ретінде де ел бірлігі мен ұрпақ сабақтастығын нығайтуға, үлкендер өнегесін дәріптеуге өз үлесін қосты.

Б.Мендебайұлының еселі еңбегі мемлекет тарапынан жоғары бағаланды. Ол Қазақстан Республикасының «Құрмет» орденін және бірнеше мерейтойлық медальдармен марапатталған.

Марқұмның отбасы мен туған-туыстарының, жақындарының қайғысына ортақтасып, көңіл айтамыз. Батырхан Мендебайұлының жарқын бейнесі мен елі үшін атқарған еселі еңбегі халық жадында мәңгі сақталары сөзсіз.

Н.Е.Ертас, М.О.Әмірғалиев, Ы.Е.Амалбек, Ә.К.Абаев, Б.Б.Әлиев, А.Т.Туматаев, А.Ж.Сұлтанов, Ә.Қамбарұлы, Ө.Б.Сарсенов, А.Ж.Медсұева, Н.Е.Әшекеева, Б.Р.Бейсенбеков және «Атамекен» газетінің ұжымы.

Әкемнің салған жолымен

Жақында мектебімізде ерекше әсерге толы, жүрекке жылу сыйлаған «Әкелер форумы» өтті. Бұл жай ғана жиын емес, әке мен бала арасындағы байланысты терең түсіндіретін, отбасы құндылықтарын дәріптейтін тағылымды кеш болды. Форум барысында әкелер бала тәрбиесі, өмірлік ұстаным, адал еңбек туралы ойларын ортаға салып, оқушыларға үлкен өнеге көрсетті.

Осындай игі шаралардың мектепте өтуі біз үшін өте маңызды. Себебі кейде біз әкеңіз үнсіз еңбегі мен қамқорлығын толық сезіне бермейміз. Ал мұндай кездесулер әкеңіз отбасындағы орны қаншалықты биік екенін терең ұғындырады.

Кеш барысында мен үшін ең ерекше сәттердің бірі – әкем Қалық Есболаттың суреттерінен ұйымдастырылған көрме болды. Көрмеге әкемнің 30-ға жуық туындысы қойылды. Көпшілік менің сурет салатынымды біледі, алайда әкемнің де өнерге жақын екенін көп адам біле бермейді. Ал мен үшін әкем – ең талантты, ерекше жан.

Бір күні мектеп директоры Жанна Өмірбекқызы әкемнің бірнеше суретін көріп қалып: «Осындай талант тасада қалмауы керек. Балалар да көрсін, шабыт алсын», – деп көрме ұйымдастыруды ұсынған еді. Бұл жаңалықты естігенде қатты қуандым. Себебі әкемнің әрбір туындысында терең ой мен ерекше сезім бар. Мен де сурет салғанды жақсы көретіндіктен, әкемнің еңбектеріне ұзақ карап, оның жан дүниесін түсінуге тырысамын. Кейде суреттер арқылы әкемнің айтқысы келген ойын сезетіндей боламын.

Әкем көбіне табиғат көріністерін бейнелейді. Оның айтуынша, табиғат – адам жанының айнасы. Сондықтан суреттерінде кең дала, тыныш кеш, асқар таулар мен көктемгі гүлдер ерекше үйлесім табады. Әкем сурет салғанда мүлде басқа әлемге еніп кеткендей көрінеді. Сол сәттерде оның жүзіндегі тыныштық пен

шабытты байқаймын. Мен үшін бұл – нағыз өнердің белгісі.

Форум күні әкем ерекше қуанып жүрді. Көрмеге келген адамдар суреттерге қызығушылық танытып, жылы пікірлерін айтып жатты. Сол сәтте әкемнің жүзіндегі қуанышты көру мен үшін үлкен бақыт болды. Кейде адамның шынайы күлкісі бәрінен қымбат екен. Әкемнің сол күнгі қуанышы мен мақтанышын сөзбен жеткізу қиын.

Осындай әкемнің өнерін көпшілікке танытып, колдау көрсеткен мектеп директоры Жанна Өмірбекқызына және сынып жетекшім, сүйікті ұстазым Асель Абилясымовнаға шексіз алғыс айтамын. Осындай ұстаздардың арқасында талай таланттың жолы ашылады деп ойлаймын.

Форум барысында біз әкелеріміз туралы бұрын білмеген көптеген қызықты дүниелерді естідік. Кейбір оқушылар әкелерінің темірден ою-өрнек жасап, әдемі бұйымдар дайындайтынын айтса, енді біреулері ат баптайтынын, көлік жөндеудің шебері екенін мақтанышпен жеткізді. Кейбір әкелердің домбыра тартып, өлең оқитынын, қолөнермен

айналысатынын да сол кеште білдік. Сонда мен бір нәрсені түсіндім: біздің әкелеріміз – өте мықты жандар. Олар тек отбасын асырап қана қоймай, өз ісінің нағыз майталман мамандары.

Сол себепті бізде бір ұсыныс пайда болды: келесі әкелер форумында әкелер балаларымен бірге өнер көрсетсе қандай керемет болар еді... Бірі домбыра тартып, бірі сурет салып, енді бірі өз колөнерін таныстырса, кеш одан сайын әсерлі өтер еді деп ойлаймын.

Форум кезінде әр әкенің өз баласына мақтанышпен қарағанын байқадым. Әсіресе, сахнада «Әке» туралы өлең оқып тұрған сәтте көзім әкеме түсті. Сол кезде оның маған қандай мейіріммен қарап отырғанын сездім. Жанарынан мақтанш пен шексіз сүйіспеншілікті көргендей болдым. Сол әсерден қатты толқып кетіп, өлеңнің соңғы жолдарын ұмытып қалдым. Кейін әкемнен кешірім сұрап, өлеңді қайта толық оқып бердім. Бұл сәт менің жадымда мәңгі сақталатын болды.

Осы кештен кейін үйге ерекше сезіммен қайттым. Жол бойы әкем туралы көп ойландым. Кейде ренжітіп алған сәттерім есіме түсіп, іштей ұялдым. Сол күні өзіме: «Әкемді көбірек қуантуым керек», деген уәде бердім.

Меніңше, бұл форумның басты жетістігі де – осы. Ол бізге әкенің қадірін тереңірек түсіндірді. Тек маған ғана емес, басқа оқушыларға да ерекше әсер еткенін байқадым. Себебі бәріміз жүрегіміздегі жылылықпен үйге қайттық. Осындай кештер бізге өте қажет екен. Өйткені кейде күнделікті өмірде айта алмай жүрген алғысымыз бен құрметімізді дәл осындай сәттерде терең сезінеміз.

Әке – отбасының тірегі ғана емес, баласына бағыт беретін шамшырақ. Әкенің әрбір ісі мен сөзі бала жүрегінде сақталады. Біз әкелерімізге қарап өсеміз. Сондықтан әке – үнсіз тәрбие беретін үлкен мектеп. Осындай асыл жандар барда, біздің болашағымыз да жарқын боларына сенемін.

Байсал ЕСБОЛАТ,

Еңбекшіарал орта мектебінің 9 «Ә» сынып оқушысы.

ТАПСЫРЫС АЛАМЫН

Газ пештерін орнату және тазалау, сантехникалық жұмыстар, жылу құбырларын жүргізу, жылы еден (теплый пол) орнату қызметтерін ұсынамын. Сондай-ақ электрмен дәнекерлеу (электросварка) жұмыстары бойынша да хабарласуға болады. Қоршаулар, навестер, қақпалар, мангалдар, гүл бақшаларына арналған конструкциялар, металл сатылар және басқа да темір бұйымдар тапсырыс бойынша жасалады. Барлық жұмыс сапалы әрі берік орындалады, бағасы қолжетімді, тапсырыстар тез және жауапкершілікпен жүзеге асырылады. **Тел: 8 771 282 19 50, 8 747 460 62 95.**

УВЕДОМЛЕНИЕ о внесении изменений в Публичный договор

Настоящим ИП «Сафия» (далее – Исполнитель) извещает о внесении изменений в Публичный договор об оказании услуг, ранее опубликованный в газете «Атамекен» №15 от «11» апреля 2026 года. Изменения вступают в силу по истечении 3 календарных дней со дня официального опубликования настоящего уведомления с «19» мая 2026 года. Суть изменений: В тексте договора «Тариф на вывоз ТБО с частного дома – 551,87 тенге на одного человека» изложить в следующей редакции: «Тариф на вывоз ТБО с одного человека – 551,80 тенге, с 2-х человек – 1103 тенге, с 3-х человек – 1655 тенге, с 4-х и более человек – 2207 тенге».

«ЖАМБЫЛ АТАМЕКЕН» ЖШС

Директор
Айнабекова М.Б.
Бас редактор
Әйгерім ӘБУ
Дизайнерлер
Мадина Тоқтасынова
Айнұр Қойкелова

• Газет – 2017 жылғы қарашаның 9-да Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникация министрлігі, байланыс, ақпараттандыру және бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы мемлекеттік бақылау комитетінде тіркеліп, мерзімді баспасөз басылымын, ақпараттық агенттікті және желілік басылымды есепке қою, қайта есепке алу туралы № 16738-Г Куәлігі берілген.

МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ: 040600, Ұзынағаш ауылы, Мақатаев көшесі, 164 «А» үй. Телефондар: бас редактор – 2-44-28, 2-44-29, жалпы бөлім – 2-44-25, есепші – 2-44-27, факс-8 (72770) 2-44-28
Электрондық пошталары: 1932Atameken@bk.ru
• Осы шығарылымның таралымы – 7000 дана. Тапсырыс – 20 (1030)
• Индексі – 65264. Көлемі – 2 баспа табақ.
• Газет аптасына бір рет, сенбі күні шығады.
• Суреттердің сапасына редакция жауапты.
• Жарнама, хабарландыру берушілер оның мазмұны мен мәтіні үшін өздері жауапты.

• Газетке жарияланған кейбір суреттер мен мәліметтер интернет жүйесінен алынды.
• Газетте жарияланған мақалаларды редакцияның жазбаша рұқсатынсыз жазуға болмайды.
• Автордың пікірі – редакцияның түпкілікті көзқарасы емес.
• Газет редакцияда компьютермен теріліп, «Алматы-Болашақ» акционерлік қоғамының баспаханасында офсеттік тәсілмен басылады.

Тел: 378-42-00, факс: 378-36-76.
Алматы қаласы, Сәбит Мұқанов көшесі, № 223 «Б».